

Domoljub

V Ljubljani 7. avgusta 1940

Leto 53 • Štev. 32

Naš stari sovražnik

Širok Slovenije je zavalovala sveta misel, ki naj bi se nam živo vtisnila v spomin, misel, katero naj bi uresničevali v vsakdanjem življenju. To je boj proti največjemu sovražniku naših družin — boj proti alkoholu. To idejno gibanje se je pojavljalo že dolgo prej. Vedno so stopali in še stopajo močni močje na branik za naš slovenski narod in z govori ter pisano besedo skušajo zajeziti povodenj, ki grozi uničiti naše domove. Ti junaki se zavedajo, da alkohol razkruja, uničuje. Zato kličejo vse, ki ljubijo svoj narod, naj poprimo za delo, da ga obvarujejo pred pogubo. Mnogi pozdravljajo z navdušenjem to gibanje, ker čuti s svojim narodom, ker trpe ob pogledu na rano, ki razjeda narodni organizem.

Ze veliko se je o tem pisalo na tem mestu. Zdi se, da ni bilo vse zaman. Toda marsikje se še niso pokazali plemeniti sadovi.

Ko so dolgovni začeli dušiti domačije, se je vsak resen človek spraševal, kaj je dovedlo do težkega stanja, kje se skriva tista rana, ki mori celice gospodarskega življenja. Poleg drugih vzrokov, je v precejšnji meri pospešil propadanje domačij: alkohol. — Drž. oblast je uvidela, da zadolžene kmetije tirajo do uničenja kmečki stan, ki je stebel države. In če se stebri majojo, kaj potlej? Zato je prihitela na pomoč, olajšala položaj kmetov, da so zopet oživele kmetije — vir napredka in moči. Tak izhod je bil nujen. Kakor je bila ta rešitev na eni strani pravična, tako na drugi strani manj pravična: tistim, ki so bili zadolženi, je stanje olajšano. Grunt je postavljen takorekoč na trdne noge. Torej je treba le pridnost, pa se gospodar izkoplje iz dolgov. Pa če je gospodar udan pijači? Ali mislite, da bo šel vase in se oprijel gospodarstva, ko je bil prvič pognal s popivanjem grunt na rob? Če se prvič ni bal zapravljati premoženja, se ne bo bal ne drugič ne tretjič. Gospodar bo ostal stari gospodar, če mu boš stokrat rešil domačijo. Še bolj brezskrbno bo zapravljal v sladkem upanju, da bo v skrajni sili že kdo opravičil njegovo početje in mu pomagal po novi poti k čezmernemu uživanju.

Ni vedno tako, večkrat pa je. To spričuje življenje, le ozri se okoli. Taki gospodarji, ki večkrat iščejo lastnega ugodja, popolnoma pozabijo na zemljo; saj jim je le breme, ki visi na zmučenem hrbtu in kakor pijavka izsesava zadnje moči. Seveda, v pijači si lajša življenje. A nikoli ne pomislijo, da so za tako gospodarjenje odgovorni: družini, narodu, Bogu.

Da, odgovorni so družini. Marsikateri otrok se bo z jezo in žalostjo spominjal svojega očeta, ki mu je zapravil vse, le pot mu

je pokazal v svet. Pa kaj, ko si nikdar ne dajo obračuna o svojem hiševanju. Le takrat, ko bi bilo treba dati kak dinar za javne in kulturne ustanove, se umaknejo za zavese svojih dolgov in vidijo v družbi le bremena ne pa koristi in pomoč. Greh je, ki dela narode nesrečne, pravi sveto pismo. Lahko bi rekli: alkohol je, ki dela družine nesrečne. Pogledimo v tako družino, kjer vlada alkohol: prepir, kletev, živ — večen pekel. Otroci nimajo vzgoje. Kdo jim bo klesal značaj? V življenju so družbi v breme, ne zavzamejo svojega mesta, ne izpolnijo življenjske naloge — pa morda niso sami krivi. — Gozdovi se krčijo, gola posekova namesto lepo raselega drevja. Nazadnje pa še zemlja pride v tuje roke. No, ves trud prednikov je zaman.

Vsak posameznik je odgovoren narodu. Nobeden ni izvet od dolžnosti, po svojih močeh delati za narod, za državo. Svojo nalogo bo častno vršil le tisti kmet, ki svojo grudo ljubi, ki ji je pripravljen žrtvovati vse sile. Saj tudi drugi delajo za narod, vsak v svojem poklicu: umetnik, pisatelj s svojimi deli budita narodno zavest, utrjuje zvestobo in ljubezen do svojega naroda, državnik vodi ladjo svojega naroda med nevarnimi čermi, da narod v mira in redu vrši od Boga dano mu nalogo; kmet pa na svoji zemlji doprinaša dobršen delež k napredku in kulturi.

Nepoboljšljivi zabavljači

Vemo, da so ljudje, ki nikoli z nobeno vlado niso zadovoljni, posebno če ne ustreza njihovemu političnemu okusu. V tem oziru gredo prijatelji mednarodnega framasonstva oziroma zapadne plutokracije roko v roki s občudovalci Sovjetske Rusije, ki jim je vzor socializacije zemlje, da bi naši kmetje, dozdaj gospodarji tega, kar so si s trudom pridobili, pridelaš in pomnožili, hodili pod nadzorstvom državnih delovodij vsako jutro na roboto za piščo dnevno mizdo; eno kravico in tri kure pa par zajčkov bi jim sovjetska jugoslovanska federativna država milostno pustila... Vsi ti torej pridno nergajo zoper sedanji režim, posebno ker je v njem zastopnik slovenskega naroda dr. Anton Korošec, ki kot odločen zagovornik krščanske ljudske demokracije ne more biti ljub ne oboževalcem denarja ne prijateljem boljševiške diktature.

Prijatelji framasonstva hočejo preprečiti nujno potrebne gospodarske in socialne reforme, ki bi pristigle plutokrate. Simpatizerji sovjetskega režima pa bi radi našo vlado prikazali kot nesposobno, nemarno in brezbržno za ljudske potrebe. Resnica pa je, da naša vlada ni samo obvarovala vojske s njenimi uničujočimi posledicami, ampak da tudi v sedanjih velikih gospodarskih težavah dobro vozi, tako da je v tem oziru položaj pri nas gotovo boljši kakor v katerikoli nevtralni državi v Evropi, kjer pomanjkanje na vseh poljih občutijo neprimerno bolj, kakor pri nas, kjer še vedno živimo človeka dostojno življe-

nje. Kdor to uvidi, bo ponosen na svojo zemljo, kakor so bili ponosni gospodarji, ko jim je bila edina misel in prva beseda pri razgovoru — grunt. Vsak lahko spozna, kako ponižujejo kmeta tiste besede, ki jih večkrat sliši iz ust kmetov samih: povsod je boljše kot na gruntu, vedno tišči v zemljo. Pa vse to zančuje.

O, ne, ne. Tisti, ki tako govori se sam zaničuje. Imejmo vendar samozavest. Trdeset kmet — ta ti je gospod. To se kaj jasno vidi posebno v današnjih težkih časih.

Seveda, če bo alkohol uničeval slovenske domove, hitimo v sužnost. Odgovor bo treba dati tudi Bogu o hiševanju. Saj je vse njegovo: zemlja in kar je napolnjuje.

Kakšen vtis bi dobil tujec o nas. Bati se je, da ne bi tudi za nas veljale Hamletove besede: Pijačevanje smeši nas drugod, pri nas rodih na vzhodu in zahodu, ki nas lahko nazivljejo pijačice; in prilog ta, prikiopljen k našemu imenu, jemlje vrednost našim delom, pa naj si bodo še tako velika.

Ostre so te besede, pa so resnične. Danes je treba zgrabiti za delo, pa ne gledati na žulje. Pri vsem gospodarstvu skrbeti tudi za ljudi in prihodnost, ne samo za danes. Mnogi so delovni, ki jim še na misel ne pride gostilna. Zemlja jim plačuje njihov trud, v svojih darovih jih nikoli ne ogoljufa. Beg s grude pa se jim zdi sramoten strah pred delom. Kdor razdene grunt in zapravi premoženje za lastni krivdi, izda svojo zemljo in ne zasluži drugačne usode kot usodo izdajalca.

nje. Nikjer še niso povišali na primer plač uradnikom in uslužbencem, nič v najbogatejših državah Evrope ne, da ne govorimo o malih. Naša sedanja vlada je prva v času vojne, ki ima toliko urejen proračun, da je mogla dovoliti izredne osebnosti in družinske doklade vsom potrebnemu uradništvu, državnim delavcem in upokojencem. Zvišanje, ki bo zahtevalo od države okoli 1000 milijonov din izdatkov, ni tako visoko, kakor si ga državni nameštenci s ozirom na naša kmetijska draginja želi, toda finančni minister nam je povedal, da moremo pričakovati nadaljnje povišanja, ker zdaj so za državne dohodke najslabši meseci, kmalu pa se bo položaj izboljšal. In tako je na vseh področjih: vlada, v kateri je naš voditelj dr. Korošec, si je vselej prizadevala za delovnega človeka in je v socialnem pogledu najnaprednejša, kar smo jih dozdaj imeli.

Zabavljanje je vsakdanje delo tistih, ki nam ne žele dobro in ki jim je zgolj na tem, da nahajajo tiste elemente, ki so dovolj nerazumni, da morejo nasesti njihovemu demagoškemu početju. V prvi vrsti jim je seveda trn v peti dr. Anton Korošec, toda ogromna večina našega ljudstva ve, kaj ima v svojem voditelju, v čigar poštenost in ljubezen do slovenskega ljudstva težko modro, zares državniško politiko neomejeno zaupa. Zato je ves trud pristašev raznih tujih sistemov, ki bi slovenski narod zopet zaslužili, jalov in tudi državni nameštenci ne bodo naselili zabavljanja gotovega kroga ljudi, čigar namen ni pošteno.

Proslava desetletnice škofa dr. Rožmana

Desetletnico tako plodnega škofovanja ljubljanskega vladike dr. Gregorija Rožmana je preteklo nedeljo 4. avgusta slovesno praznovala vsa Slovenija, tako v cerkvah kakor v prosvetnih domovih.

Kakor vedno se je ob tej priliki zlasti slovenska prestolnica Ljubljana zelo postavila.

V soboto 3. avgusta je izrazil presvetlemu vdanostne čestitke stolni kapitelj s stol. prošim in generalnim vikarjem g. Nadrahom na čelu. Pozneje so prišli in izrekli prisrčne želje za uspehe v bodočnosti tudi ban dr. Natlačen, divizionar Dragoslav Stefanovič in beograjski nadškof dr. Ujčić. Pri slavnostnem kosilu je govoril ban dr. Natlačen, ki je v znak priznanja izročil jubilarju red sv. Save I. stop. Krasen nagovor je imel nadškof dr. Ujčić, v imenu škofijskega kapitlja pa je povzel beredo starosta g. kanonik Sušnik.

V nedeljo 4. avgusta so se zbrala na Mi-

klošičevi cesti razna društva in ustanove. Od tod je krenil sprevod skozi mesto na dvorišče škofijske palače, nato pa v stolno cerkev.

Nadškof dr. Ujčić je v zvzišenih besedah slavil delo in uspehe g. jubilarja. Sledila je pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval sam prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman v spremstvu stolnih kanonikov dr. Zupana, dr. Zerjave in generalnega vikarja g. Nadraha.

Po službi božji je sprejemal prevzvišeni čestitke, ki mu jih je izrekla duhovščina vseh vrst in predstavniki naših vrhovnih prosvetnih in drugih ustanov. Prevzvišeni vladika se je vsem iskreno zahvalil.

Za zaključek slovesnosti je bila zvečer v Rokodelskem domu primerna proslava jubileja z deklamacijami, govorom in primernim filmom.

4. avgust je bil za Slovenijo in Slovence lep in zelo pomemben dan.

V opomin

Tebi, slovenski kmet velja te besede. Pazljivo jih preberi in dobro premisli.

V hudih časih živimo. Vedno smo sicer bili navajeni točiti, da je na svetu budo, vendar pa mora vsakdo priznati, da je zio v naši dobi še prav posebno naraslo. Že naš veliki škof Jeglič je pred tremi leti v svoji oporoki v Celju povedal, da se bližajo še hujši časi. Hudoobja sveta bo skušala zamoriti sleherni kal dobrega; zatan še zbira svoje vojake.

Mnogi menijo, da se bližajo svetu poslednji dnevi. Vendar pa se ne strašimo preveč, saj nam je sam bolji Zveličar povedal: »Na svetu boste imeli vsake.« — »Toda zaupajte, jaz sem svet premagal.«

Kako naj bi se moral v teh časih obnašati človek, ki hoče biti še dober kristjan?

Poglejmo malo po svetu, ali boje, pogledjmo kar v naša mesta, predmestja, vasi — v naše domove pogledjmo in prisluhnimo dobro, pa bomo slišali kakšen je današnji svet. Dolgo smo upeli in se tolažili, ko smo gledali, kako raste hudoobja po svetu: »Hvala Bogu, pri nas je še vse dobro. Naše ljudstvo je verno, ne bo se dalo speljati.« Ko pa smo spali, je prišel satan in nasejal ljulko med pšenico. Danes na žalost več ne moremo reči: »Hvala Bogu, nas se ne bo nič prišlo.« Že opažamo v svojih domovih sledove najpogubnejših zmot in zablod požarstva 20. stoletja. Nove hile se zidajo, nove družine nastajajo, a v teh hilih ni znamenja sv. križa, v teh družinah ni tega, za kar so bile ustanovljene. Družina ni več zibelka novega življenja, ampak leglo nemoralnosti in ognjice strasti.

Če pogledamo, kako se obnašajo ljudje sprito resnih časov in nezdgo, ki zadevajo človeštvo, se moramo v strahu vprašati, ali ne drvi jo naravnost v pekel ali si sami ne želijo pogube.

Prvi so, ki se ob slehernih vestih — resničnih in izmišljenih — dajo zbegati, da niso sposobni za nobeno pametno delo. Njihovo gospodarstvo propada, ker menijo, da bo itak pre, ali slej vsega konec. Nočjo več prično delati. Največja škoda pa je, da tudi versko in moralno propadajo. »Če bi bil Bog, pravijo, bi tega ne bilo.« Pozabili so namreč, da je Bog tudi pravičen. Velikim hudoobjam mora slediti tudi velika kazen. Stiska, ki jo danes prišla nad človeštvo, je najmočnejša priča, da res Bog biva in da je neskončno pravičen.

Drugi pa niti tako hude stiske narodov ne zmordijo. Živijo namreč lahkomišno iz dneva v dan. Delajo le, kolikor se jim ljubi, češ — za druge že ne bomo delali. Pozabili so, da je delo človekova dolžnost in da je človek postavljen na zemljo, da jo obdeluje, dokler je božja volja.

Tretji zopet znajo izkoristiti zmedo in stisko za to, da si polnijo žep. Ne zmenijo se za jok vdov in sirot, ki kliče k Bogu po maščevanju.

Najbolj nevarni pa so tisti — in teh danes

ni več malo — ki vse te gospodarske, verske in moralne zablode izrabljajo v to, da bi svojemu narodu — njega nevredni sinovi — pripravili največjo nesrečo: da bi mu vzeli svobodo vero in vse, kar je našemu človeku najdražje. To je sovražnik, ki ruši trdnjavo od znotraj; to so volkovi v ovčjih oblačilih, ki se na pokaljejo v svoji pravi obleki; to so nam že dobro znani — plačanci iz Moskve.

Zopet smo prišli na to že tolikokrat obdelano poglavje. Ali ni že dovolj tega, si bo kdo mislil. Toda kdor ni slep, bo videl, da se je prav zaradi tega, ker smo mislili da preveč o tem govorimo in da za nas take nevarnosti ni, da se je prav zaradi tega ta kuga pri nas tako razpela, da nam vsem grozi z gotovim pogibom, če se ji takoj in z vso silo ne upremo.

Preteklo jesen so vsi, ki so bili vsaj malo resni, videli, kako se brezbojni komunizem širi po naših vaseh. Vse dotlej smo mislili da je nemogoče, da bi se naš kmet oprijel tako nespamet-

nega nauka. Saj bi vendar moral vsakdo takoj videti, da komunizem kmalu ne prinaša prav nobene ugodnosti, pač pa ravno njemu največje gorje. Mnogo se je pisalo o tem in mnogo se jih je spametovalo. Nekaterim se je celo zdelo, da se preveč piše zoper komunizem. Kako usodno so se zmotili, bomo kmalu videli. Boj proti komunizmu je res polagoma ponehaval. Sovražnik pa ni spal, ampak je med tem, ko so dobri spali, nasejal ljulko med pšenico. Žalostno pa je, da mnogi pšenico od ljulke ločijo ne znajo ter včasih dobro žito pobodijo, ljulko pa pustijo rasti.

Če greš danes po vasi in poslušaj, kaj ljudje govorijo, boš neredko slišal: »Pravijo, da bo Rus prišel. Saj to bi ne bilo ravno slabo.« In to govorijo z nekim le malo prikritim veseljem, kakor bi napovedovali odrešenika. Da bi Rus prišel — da, dobrodošel dobri ruski mužik, a ta je danes brez moči, bičan in teptan. Pod imenom Rus pričakujejo — če ne prav vsi pa vsaj mnogi tisti, ki tako govorijo, drugačnega prijatelja, azijsko-židovskega boljševika. Od njega pričakujejo rešitve.

Slovenski kmet, kaj misliš, te vprašam? Ali moreš biti zares tako slep? Ali se več ne spominjaš, kaj so komunisti počeli v Rusiji? Mehki in španji? Kaj ti govorijo tisoči in tisoči mučenec? Požgane cerkve in samostani, ockrunjeni grobovi in opljuvane svetinje te prav nič ne ganejo.

Slovenski kmet! Ti sam najboljši čutiš tebe davkov. Če pa pomagaš na oblast komunizmu, s tem ne boš davkov odpravil, ampak boš moral vse, kar imaš, izročiti renasitnemu državnemu kapitalu. Ali nisi ponosen, dragi moj orač, da moreš reči: ta grunt je moj, ves ta širni gozd in travnik je moja last. Kaj te jeja potem, da bi moral reči: vsega tega nočem; saj si drugi s tem zapolnijo žep. Prav to govorijo, če komunizma s vsemi močmi ne pobijajo in mu morda celo pomagajo do moči. S tem že samo mirno gledaš, kako se pogubna zatega komunizma širi, si že sodelavec za komunistično revolucijo. In če bo šlo tako dalje, bo brez dvoma prišel nad našo lepo zemljo tak, ko bo kri pordečila naše doline, ko bodo naše bele cerkve po gratih in dolih zajeli ognjeni subli. Te cerkve — najlepše znamenje naše mile Slovenije, ki so jih naši očetje s velikimi napori gradili v božjo čast, da bi v poznih stoletjih prišle o njihovi globoki veri — te cerkve naj uniči ogenj brezbožnikov. Kaj pravite na to, Ali ne boste vsi englasno zavpili: Ne. Tega ne pustimo nikdar. Svojih očetov vero hočemo ohraniti. Svoj svobodo in čast hočemo izročiti svojim potomcem.

Če drugo ne, predrži kmet, steber slovenskega naroda, ljubezen do rodne zemlje in vere očetov naj te vodi v neizprosen boj proti uničevalcu vsega, kar nam je najdražje.

Na noge, v sveti boj!

Po bojiščih

V preteklem tednu je na vojaškem torišču divjala najprej borba v zraku in na morju, na političnem področju pa so stala v ospredju vprašanja mirne preureditve južnovzhodne Evrope kakor tudi nevarnost vojnega spora na obeh obalah Tihega morja.

Na nemško-angleškem bojišču so uradna poročila obeh vojskujočih se taborov poročala o vsakodnevnih poletih bombnikov na eno in drugo stran ter o škodi, ki so jo bombardiranja prizadejala enemu obojemu drugemu protivniku. Nemško poročilo pravi, da so nemški bombniki s sodelovanjem pomorskih edin in v petih tednih, od kar trajajo povečani letalski napadi na Anglijo uničili za en milijon 250.000 ton angleških ladij, in da so številni napadi nemških bombnikov na angleška pristanišča onesposobili vsa velika pristanišča na zahodni in južni obali Anglije, med njimi tudi londonsko. Angleška poročila pa priznavajo samo izgube 250.000 ton ladij in le manjše poškodbe v pristaniščih, med tem ko trdijo, da so angleški bombniki pri svojih vsakodnev nih napadih na nasprotnikove postojanke uničili veliko petrolejskih skladišč, letališč, že-

lezniških križišč in tovarn za letala. Neka nemška poročila navajajo, da so Angleži izgubili 370 letal, angleška poročila pa trdijo, da so Nemcem uničili 290 letal. V glavnem sme reči, da so bili boji preteklega tedna stopnjujoča se priprava na veliki splošni napad na angleški imperij, ki pa bo od napada na Francijo različen v toliko, da ne bo povsem bliskovitega značaja, ampak napad za iztrpanje in postopno uničenje nasprotnika. Nemške izjave pravijo, da je napad povsem pripravljen, angleški ministri pa so od svoje strani odgovarjali, da je tudi obramba pripravljena.

Na italijansko angleškem bojišču je bilo tudi veliko delovanje letalstva. Tukaj se angleško letalstvo v glavnem napadalno ni udeleževalo, med tem, ko so Italijani vsak dan napadali angleške pomorske postojanke po vsem Sredozemlju. Do hujšega spopada je prišlo proti koncu tedna med italijanskimi bombniki in angleškimi bojnimi ladjami v bližini Balearov. Na suhem so italijanske čete na treh odsekih abesinske meje nekoliko napredovale v angleški Sudan in v angleško Konyo.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Ob 40 letnici Vsaemne zavarovalnice v Ljubljani je napisal dr. Anton Urbanc, odvetnik v Ljubljani v »Trgovskem listu« lep članek, kjer citamo tudi sledeče: »Vsaemna zavarovalnica zavzema med jugoslovanskimi bodisi domačimi ali tujimi zavarovalnicami zavidljivo mesto in in to v ponos slovenskega gospodarstvu in smo radi tega njenega štridesetletnega jubileja veselili

d Zele koristen predlog. Na sestanku o vprašanjih, ki so važna za industrijo mila, so zastopniki usnjarske industrije zahtevali, da se v bodoče dovoli izvoz živine samo v zaklane stanju. Ta predlog so predlagatelji utemeljevali s tem, da bi ostala koža, ki je danes naši industriji silno potrebna, v državi poleg tega pa bi ostale v državi tudi maščobe, ki jih nujno potrebuje naš industrija za izdelovanje mila. Zelo pameten predlog. Če primernih hladilnih vagonov ni, naj se pač takoj nabavi.

d Celotni državni proračun za l. 1940-41 znaša 147 milijarde din ter je za 238 milijarde višji kot lanski.

d Zvišale se so poštno pristojbine za časopise in sicer v precej občutni meri. Ker časopisi tega zvišanja ne morejo prevladati na naročnike, bodo zaradi tega precej prizadeti.

d Za po toči poškodovane kraje. Ministrski svet je odobril kmetijskemu ministru 6 milijonov din kot podporo za po toči poškodovane kraje. Denar je tako-le razdeljen na posamezne banovine: banovina Hrvatska 1 milijon 250.000 din, dravska 500.000 din, moravska 250.000 din, varavska 250.000 din, vrhavska 1 milijon, zetska 250.000 din, donavska 500.000 din, drinavska 500.000 din.

d Pri zaprtju ali pri metnjan v prebavi vzemite jutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

d Bankovci po 100 din se veljavni. Narodni banki je bilo z več strani sporočeno, da posamezniki ne marajo sprejeti 100-dinarskih bankovcev z napisom: »Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in z datumom 30. novembra 1920, ker smatrajo, da je ta denar zastarel. Z ozirom na to Narodna banka obvešča javnost, da omenjeni denar ni bil umaknjen iz prometa in da ima prav tako kot 100-dinarski bankovci z napisom »Narodna banka kraljevine Jugoslavije« z datumom 1. decembra 1929 še vedno popolno veljavo zakonitega plačilnega sredstva.

d S 1. septembrom bodo plače državnih uslužbencev povišali zlasti z izrednimi dokladami za otroke. Prosimo vse, ki se jih tiče, naj malenkostnega poviška, ki ga bodo deležne zlasti velike družine, nikar ne odjedajo z novim valom draginje.

d Pojasnilo glede cen mesa. Kr. banska uprava je izdala odločbo: Mesarji, ki so prodajali pred določitvijo najvišjih cen mesa po odločbi z dne 21. maja 1940 goveje meso sprednji in zadnji del po enaki ceni, smejo prodajati goveje meso sprednji in zadnji del

po enaki ceni, ki se dobi, ako se sešteje cent, določeni po tej uredbi za goveje meso sprednji in zadnji del, ter deli ta vsota s številom dva.

d Kake je davkarja ocenila ljubljanske mesarje in peke. Po seznamu je v Ljubljani 11 mesarjev, ki naj imajo po ocenitvi davkarje do 2.170.640 din letnih dohodkov. Najvišji čisti letni dohodek je naveden z zneskom 89.000 din, najnižji pa z 920 din. Kako kričča razlika? Imamo v Ljubljani 66 pekov, ki so prišli v davčni seznam. Ti imajo po mnenju ljubljanske davkarje 968.000 din letnih čistih dohodkov. Najvišji dohodek je ocenjen na 98.000 din, najnižji na 7000 din. Pravijo, da mesarji in peki od izgubo živa. Davkarja pa pravi, da imajo prav lepe dobičke, ne pa izgubo.

Dobro okus

je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrh tega deluje mlo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol.

d Zakaj ni olja? V Dalmaciji so bili vsi oljarski strokovnjaki poklicani, naj podajo svoje mnenje o vzrokih pomanjkanja olja, obenem pa naj podajo oceno letošnjega pridelka. Strokovnjaki so skupaj z zastop. oljarskih združenj mnenja, da je pomanjkanje olja neupravičeno in le spekulativno dejanje nekaterih. Kmetje pridelovalci razpolagajo še s lepimi količinami olja, povrh tega pa bo letošnji pridelok olja mnogo večji kakor lani. Huda zima je imela to dobro stran, da so zaradi mraza poginili vsi škodljivci oljke. Iz tega sledi, da bo banska oblast stopila na prste tistim, ki si hočejo nagrajiti denar z izrabljanjem težkega stanja socialno šibkejših slojev.

Posojilnica Kmečke zveze v Ljubljani

je s 1. avgustom 1940 odprla svojo posojilnico v hiši Zadr. zveze Tyrševa cesta 38.

Uradne ure so vsak dan od 8 do 12. Sprejema hranilne vloge tudi od nečlanov in daje kratkoročna posojila. — Kmetjel Denar, ki ga nočete vložiti v domači hranilnici, prinesite v svoj lastni zavod. Ta denar je namenjen v korist kmečkega stanu.

d Pouk v maternem jeziku. Na področju banovine Hrvatske bo stopilo jeseni v veljavo načelo, ki ga izraža odlok bana dr. Šubišića, da imajo otroci vseh narodnosti pravico do šol v maternem jeziku. Ta odlok pravi, da se lahko pri vsaki šoli ustanove posebni od-

delki za srbske in slovenske ter tujerodne otroke, le če je v šoli 25 otrok, katerih starši bi zahtevali pouk v njihovem jeziku. Uradno glasilo HSS »Seljaški dom« pravi k temu odloku, da se je hrvaška oblast postavila na edino možno stališče, da naj otrok uživa vzgojo v tistem jeziku, katerega je govoril kot otrok na svojem domu. Tako bodo imele vse narodne manjšine, kakor tudi ostala dva naroda v državi, to je slovenski in srbski, pravico do svojih razredov na tistih šolah, kjer bo dovolj njihovih otrok, najmanj pa 25. Učitelj, ki bo ta razred poučeval, mora biti popolnoma vešč tistega jezika. Odredba dalje pravi, da sme imeti v primeru, če je na šoli več takih oddelkov, šola svojega posebnega upravitelja, ki se izbere iz vrst učiteljev drugorodnih oddelkov.

Odprava pisem za Severne in Srednje Ameriko. Občinstvo, ki oddaja pošiljke za Severno in Srednjo Ameriko, opozarjamo na ugodno odpravo pisem in dopisnic z »etali« družbe »Pan American Airways«, ki vzdržuje trikrat na teden zvezo med Lizbono in New Yorkom. Prevoz traja 3 do 4 dni. Dopolnilna pristojbina za zračni prevoz znaša za vsakih 10 gramov teže za USA 17 din, za Kanado 18 din. Za ostale dežele in otoke v Srednji Ameriki stranke lahko izvedo za pristojbine pri vsaki pošti. Rednim putem se odpravljajo pošiljke za Ameriko preko Sibirijske in Japonske ter traja prevoz do 6 tednov.

d Po pogosti nosečnosti morajo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefa« grenke vode zaužiti na tešče, s lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Od. raz. 8. br. 29708.

d Neutrane posojila se nam obeta. Belgrajska agencija »Jugoslovanski kurir« pri naša vest, da se v poučenih krogih trdi, da ni izključen razpis notranjega posojila. Ni pa še znano v kakšni obliki. Namen posojila bi bil dobiti denar za velika javna dela. Poleg tega se naglašuje, da je bila Jugoslavija do sedaj država, ki ni razpisala od začetka evropske vojne sem nobenega posojila.

d Priznanje železničarjem. Prometni minister se je ono nedeljo udeležil občnega zбора Zveze železničarjev in brodarjev v Novem Sadu in imel pri tej priliki govor, v katerem je pohvalil prizadevnost in vestnost železniškega osebja, ki je navzlic povečani službi in navzlic težkim časom izpolnilo svojo dolžnost. Tako je na primer minster navedel, da je isto osebje na beigradski postaji znalo odpraviti no 200 do 300 vlakov dnevno.

Minister se je nato dotaknil vprašanja plač železniškega osebja in izjavil, da se bo to vprašanje uredilo, čim bodo z neba izginili temni oblaki in s.

d Poslopje za novo realno gimnazijo so začeli zidati 29. julija v Mariboru. Bo dvonastropno, 16 m visoko, 50 m dolgo in 40 m široko. Zida ljubljanska tvrdka Gabrijelečič.

d Dvlastninska posestva v sedanjih vojni razmerah. Kakor znano, imajo razni inozemski dvlastniki iz rajha okrog Slovenskih gorov razsežne vinograde z viničarjimi, zidnicami in vilami. Prejšnja leta so za časa izletniške dobe prihajali mnogi tujci — prija-

VINA

za vse prilžnosti naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Letošnji položaj na našem hmeljskem trgu

Ker se obetajo letos za naše hmeljarje teški časi, je sklicala Kmetijska zbornica za 31. julija t. l. v svoj urad v Ljubljano posebno konferenco, ki se je udeležilo več zborniških svetnikov s predsednikom Steblovnikom na čelu, zastopniki banske uprave, zbornice TOI, hmeljarskih organizacij in še nekateri drugi strokovnjaki. Prejšnja leta smo prodajali naš hmelj s posredovanjem Nemčije, zadnja leta pa tudi naravnost v Ameriko. Ravno zato nam je povzročila sedanja vojna velike težave, zlasti ker pridelava Amerika tudi sama veliko hmelja. Morebiti bi prišel preko Amerike v poštev še japonski trg. Ker je hmelj za naše hmeljarske okolišne edini dohodek, bi izpad izvoza povzročil pravo nesrečo. Možnost izvoza bi bila pa preko Sušaka v Ameriko vendarle še podana, ako bi država pritiskala na naše paroplovne družbe, da se tega posla lotijo in če se izvozniki združijo. Ako se pa politični položaj na Sredozemlju še poslabša, potem bi zaradi prevelike nevarnosti za izvoz seveda ne bilo izglede in tu bo nastopilo potem vprašanje, kdo naj pomaga našim hmeljarjem iz te krize. Zborovalci so v stvarni debati ugotovili, da naj bi se s povišanjem

uvozne carine na hmelj prisililo naše pivovarje, da porabijo domač hmelj, čeprav je ta poraba le neznatna. Dalje naj vlada vsekakor opozori naše brodolastnike, da stavijo svoje ladje na razpolago za prevoz našega hmelja v Ameriko, a prometno ministrstvo naj skrbi, da bo v sezoni za prevoz hmelja do luke na razpolago dovolj vagonov.

Za financiranje izvoza v Ameriko bi bili izvoznikom potrebni izdatnejši krediti, da bi se hmeljarjem za prodano blago že pri prevzemu izplačalo kakih 20 din po kilogramu, kolikor znašajo produkcijski stroški za hmelj. Ostanek pa bi se izplačal potem, ko pride blago na svoje mesto. Izvozniki bi dobili kredit pri denarnih zavodih le proti popolnemu jamstvu, ki ga pa radi izrednih razmer danes ne morejo dati. Zato je potrebno, da prevzame banovina ali pa država garancijo, sliče, kakor je dala jamstvo tudi že v drugih primerih. Treba je pa, da se tudi eksporterji čim prej združijo in s tem olajšajo izvoz. Sklenjeno je bilo, naj Kmetijska zbornica in zbornica TOI ukreneta vse korake, da se izvrše sklepi konference.

telji, sorodniki in znanci teh dvo lastnikov, da so preživljali svoj prosti počitniški čas med kmetiskim obmejnim prebivalstvom. Od teh tujcev je imel kmet zasli lep dohodek za hrano in slano vanje. Vsega tega pa letos ni več. Vojne razmere to onemogočajo in tudi dvo lastniške zidance in vile samevajo, ker lastniki redko prihajajo na svoja posestva ter imajo po večini nastavljeni oskrbniki, ki skrbijo za red na njihovih posevkih.

d Ako potrebujete prazno obleko, m kar ne odlašajte z nakupom, ker je vedno boljše imeti blago kot denar. Pri trdki F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta, še dobite vsega v izbiri, naj bo za moške ali ženske obleke, razno posteljnino, kovtre, koce itd. po zelo ugodnih cenah. Trdka Goričar je ena največjih in najbolj solidnih trgovin ter tudi gleda na svoje odjemalce. Zato kupujte samo pri Goričar v Ljubljani.

p Proti framasenem. Belgrajski časopis »Vremec« nadaljuje boj proti masoneriji ter objavlja uvodnik pod naslovom »Masonerija v zgodovini«. V tem članku prikazuje rovanje masonov v posameznih državah od njihovih prvih podvigov, t. j. od francoske revolucije dalje. Omenja tudi številne smrtne obsodbe raznih vladarjev ter boj, ki ga vodi proti nacionalizmu, mejam narodnih držav, narodnim vodstvom, dinastijam in cerkvam menja dalje vpliv svetovnega kapitala, ki je izključno v rokah masonerije.

NESREČE

n Trije naenkrat utonili. Na Donavi pri Bezdnu se je zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje krmarja Josipa Takača, njegove žene in šestletnega otroka. Takač je bil krmar na neki nemški ladji. Ko je bila ladja natovorjena, je odplula proti meji. Na ladji sta bili tudi krmarjeva žena in hčerka. Komaj so prispeli na sredo reke, je iz vode ne-

blato, tako da se ni mogel več izklopati. Kar ni bilo blizu nikogar, je utonil.

n V morju je utonil. G. Mirko Lovko, župnik v Dinjski na otoku Pagu v Dalmaciji, je dne 30. julija s čolnom petjal od Dinjske proti Sv. Mandamenti pod Velebitom. Na povratku iz Sv. Mandamente pa se je čoln prevrnil in gospod župnik je utonil. Njegovo truplo so našli v morju dne 1. avgusta. Prijatelj rajnega, župnik v Posedarju v Dalmaciji, sporoča to žalosno vest njegovim domačim in prijateljem, vsem dobrim katoličanom, ki bodo motili za plemenito dušo rajnega, pa se že naprej zahvaljuje. Glede pogreba ob čam tega poročila še ni nič znanega. Rajni g. župnik Mirko Lovko se je rodil v Cerknici, v mašnika je bil posvečen leta 1936 in sicer za šibeniško škofijo. Bil je plemenit človek, dober duhovnik in pri svojih župljanih izredno priljubljen. Naj v miru počiva.

n Mlatilnica na parni pogon je zgrabila v vasi Rakičan pri Soboti lastnika mlatilnice Sedonja. S hudimi poškodbami so ga odpeljali v soboško bolnišnico, kjer je umrl.

n Sin in hčerka zgorela. Pri posestniku Čehu Jožetu v Gomilici, občina Turinška, je oni ponedeljek ogenj upepelil gospodarsko poslopje in hišo, kjer sta našla smrt triletni sinček in šestletna hčerka. Pri požaru je sinček polnoma zgorel in so našli samo kosti brez nog. Hčerka je dobila zelo močne opekline po vsem telesu in so jo takoj prepeljali v soboško bolnišnico, kjer je kmalu nato podlegla poškodbam.

n V kuhinji se je igral s patrono desetletni sin posestnika Majoranc Maks v Proharski vasi v Štorkah. Patrona je naenkrat eksplozirala in odtrgala fantu roko v zapestje ter mu razmesarila levo stran prsi. Maksa so takoj prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je po nekaj urah izdihnil.

n Vlak je do smrti povozil pri Dev. Mar. v Polju delavca Jožeta Fabjana iz Siska.

n V avto je prišel in se smrtonosno poškodoval devetletni Friderik Kolar iz Mežice, ki je bival na počitnicah pri kraljevu Francu Poročniku na Breznem pri Mariboru.

Proračun miru

Najpomembnejši notranjepolitični dogodek preteklega tedna je bila objava državnega proračuna za leto 1940-41. Proračun je oddal javnosti fin. minister dr. Šutej v Ljubljani najprej časnikařem, za tem pa še v ljubljanskem radiu. V primeri z lauskim so se državni izdatki zvišali za nekaj več kakor dve milijardi in znašajo sedaj 14 milijard. Spričo sedanjih svetovnih dogodkov, ki so tudi naši državi natovorili nova bremena, ki so v zvezi z zavarovanjem naše nevtralnosti in našega miru, je naravnost čudno, da je mogel finančni minister izhajati s tako nizkim povečanjem proračuna, pri tem pa se še spomniti državnih uradnikov, ki jim je povzročal mesečne prejemke, da bi jim pomagal olajšati težave nastopajoče draginje. Podčrtati moramo dejstvo, da se je vlada spomnila pri draginskih dokladah posebno manj plačnega uradništva in tistega, ki ima družine s številnimi otroci. Ta socialna poteza državnega proračuna se zelo svetlo odraža v politiki sedanjega režima. Razume se, da je moral vlada spričo negotovih razvojev v bodočnosti uvesti najstrožje varčevanje v vse pano-

ge državne uprave ter tu pa tam poiskati novih virov za povečane izdatke. Varčevanje nam ne bo v kvar, zvišanje nekaterih davkov in taks pa je takšne narave, da socialno slabemu človeku ne bo prizadelo nobene bolečine. Proračun finančnega ministra dr. Šuteja, odnosno sedanje vlade, je v vseh krogih države imel najboljši odjek, istočasno pa je imel dober odmev tudi v tujini, ki smo jo tudi s tem prepričali, če je bilo še potrebno prepričevati, da je naša država trdno odločena, da ostane izven vojnega meleteža, čemur odgovorjajo tudi postavke, namenjene za narodno brambo. Naš vojni proračun, kakor ga je nazval finančni minister dr. Šutej, je proračun miru.

»Domoljub«, prijatelj naš, sprejmi moj pozdrav z dežele, mi smo Tvoji, Ti si naš, ure delaš nam veselo.

Cele hoče nam novic toden vsak prineset v hišo, ljubši si nam od potvic, nihče tak lepo ne piše.

RAZGLED PO SVETU

ITALIJA

Angleške nepopustljivosti je po italijanskem mnenju krivo pričakovanje, da bodo Združene ameriške države podprle Anglijo ne samo z vojnim materialom, temveč tudi z dejansko vojaško pomočjo. Prav tako mislijo Angleži, da se bosta Nemčija in Rusija spili. Toda ti dve utvari sta se podrli, pravi agencija Stefani. Roosevelt je odložil za čas po predsedniških volitvah uvedbo splošne vojaške dolžnosti, po drugi strani pa je sovjetski komisar za zunanje zadeve odločno povedal, da ne sme nihče računati na trenja v odnosih med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

DROBNE NOVICE

Kanada ne bo več pošiljala čet v Anglijo, ker ima Anglija zdaj dovolj svoje vojske.

V boju z nemškimi letali je bil potrjen angleški rušilec »Wren«.

Pridelek žita in bombaža v Turčiji bo letos trikrat tolik, kakor po navadi.

Nemški in italijanski obroč se čedalje tesneje sklepa okoli Anglije, piše italijansko časopisje.

Romunska vlada je izgnala večje število Francozov, zaposlenih v vodstvu petrolejskih družb.

V Palestini so izbruhnili nemiri proti Judom, ve italijanski tisk.

Angleške oblasti v Aleksandriji so zaglegle dve 25.000 tonski francoski ladji za prevoz petroleja.

Ze 150.000 Besarabcev se je preselilo do konca avgusta iz Besarabije.

Ustje Donave je ponovno minirala Romunija.

Vse judovske uradnike je odpustilo iz službe romunsko notranje ministrstvo.

Nakaznice za zaleto in kruh so uvedli 1. avgusta v Franciji.

Zaradi izгона angleških petrolejskih strokovnjakov je angleška vlada protestirala v Romuniji.

Nemški listi napadajo Petainovo francosko vlado, češ da stoji pod vplivom Anglije in framasonov.

Predsednik Južnoafriške zveze general Smuts je izjavil, da gre južnoafriška vojska na sever in bo sama poiskala sovražnika.

Francoška vlada je razglasila zakon o vrhovnem državnem sodišču, ki bo sodilo osebnosti, ki so zakrivilo vstop Francije v vojno in njen poraz.

Eksplodirala je uničila veliko avtomobilsko tovarno v Canbonu v Ameriki.

Angleži so potopili grško ladjo »Hermione« ki je v spremstvu italijanskih letal vozila gorivo in olje.

Nemška letala so metala nad Anglijo letake s Hitlerjevo mirovno ponudbo.

Nad 2200 otrok so pripeljali doslej iz Anglije v Kanado.

Na mejah zasedene Besarabije čaka na tisoče Romunov, ki bi se radi preselili iz pod »blagoslovljene« rdeče oblasti.

Nova vojaška ojačenja je poslala Portugalska vlada v afriška posestva.

Bombniki, naročeni v Ameriki za Anglijo, bodo iz Kanade brez pristanka leteli v Anglijo.

80 rušilcev je Amerika odstopila Angliji.

12 vasi je zopet uničil potres v Turčiji. Ubityh je do 300 oseb, 1400 pa ranjenih.

690 milijard din za narodno obrambo je odobril ameriški parlament.

9000 hiš so porušili Rusi na Finskem v rusko-finski vojni.

Do dne, ko se je Holandija Nemcem upirala, je imela 890 mrtvih in 6889 ranjenih.

Anglija izvaja sedaj zaporo nad vsemi pokrajinami, ki so prišle pod oblast Nefinčije ali Italije.

Nemčija je kljub vojni v celoti izpolnila obveznosti za preskrbo Italije s premogom, trdi nemški strokovnjak dr. Clodius.

V Vatikanu zanikajo, da bi Sv. stolica sedaj ponovno posredovala za mir.

Otvoritev važne razstave

Dne 28. julija so odprli obrtniško razstavo v Št. Vidu nad Ljubljano. K otvoritvi je prišel tudi ban dr. Marko Natlačen, ki je povedal tole:

Zopet — danes, že petič — izpolnjujem prijetno nalogo, da odprem razstavo, ki jo prirejajo šentviški obrtniki. Vsaka dosedanjih šentviških razstav je pokazala toliko življenjske sile in toliko napredka, da pomenja novo, lepo in pomembno stopnjo v razvoju obrti v šentviški občini. Letošnja razstava, ki jo zdaj odpiramo, ima še posebno pomembnost z ozirom na razmere, v katerih živimo. Ves svet se danes maha in veliki svetovni dogodki, ki spreminjajo obličje zemlje, se vate s čudovito naglico. Vojna vihra nas sicer neposredno ni zajela, a njene posledice tudi nam ne prizanašajo; vsak dan jih bolj živo občutimo. Nič ni čudnega, ako se v takih razmerah pojavlja tu in tam negotovost in neorientiranost, ako se polasča mnogih potrlost in zmedenost, ako zajema mnoge malodušnost in ako gine mnogokje veselje do dela. Vsi ti pojavi so z ozirom na razmere, v katerih živimo, naravni in razumljivi, toda zavedajmo se, da so taki pojavi za naše gospodarske in socialne razmere

škodljivi in da jih moramo zaradi tega z vsemi sredstvi pobijati in odtranjevati. Lastna korist in korist narodne ter državne skupnosti nama narekuje, da pobijamo malodušnost, ki ubija naše tvorne sile, ter da krepimo vero v zmago sebe, vero v svojo lastno in svojega naroda bodočnost. Če kdaj, nam je danes treba prav posebno veselja do ustvarjajočega dela.

Danes, ko slave šentviški obrtniki zopet svoj praznik — praznik dela, naj vnovič poudarim s tega mesta važnost in vrednost dela. Delo ustvarja nove vrednote in je najvažnejši vir vseh posvetnih dobrin; delo je vir napredka in blagostanja; delo je vir kulture in zdravja; delo človeka plemeniti in ustvarja značaj; delo daje našemu življenju smisel in je vir resničnega zadovoljstva in prave sreče; delo je največja dika človeka.

Tisočletja se že človeštvo peha za zlato, v katerem vidi izvor najpopolnejše sreče. Lahko se zgodi, da izgubi zlato več ali manj svojo vrednost, delo pa bo svojo vrednost ohranilo — v vseh časih in vsakih razmerah. Šentviški obrtniki, ki so kljub vsem neveselostim sedanjega časa tudi letos priredili to razstavo, so s tem dokazali, da jih sedanje težke razmere ne motijo in ne plašijo v njihovem delu.

S tega stališča je ta razstava veselo znamenje, znamenje zdravja, znamenje dobre volje, ki hoče kljub vsem težavam in oviram vztrajati in napredovati. Od srca želim, da bi temu lepemu vzgledu šentviških obrtnikov sledil ves naš narod z vztrajnim in smotrnim delom.

Od srca čestitam prirediteljem in razstavljalcem, ki so na tej razstavi udeleženi, k lepim uspehom z iskreno željo, da bi vsakoletna šentviška razstava tudi v bodoče od leta do leta zaznamovala čim lepši napredek in da bi tako nudila čim več zdrave in koristne pobude za vsestranski napredek vsemu slovenskemu obrtništvu.

Sejmi

do 18. avgusta.

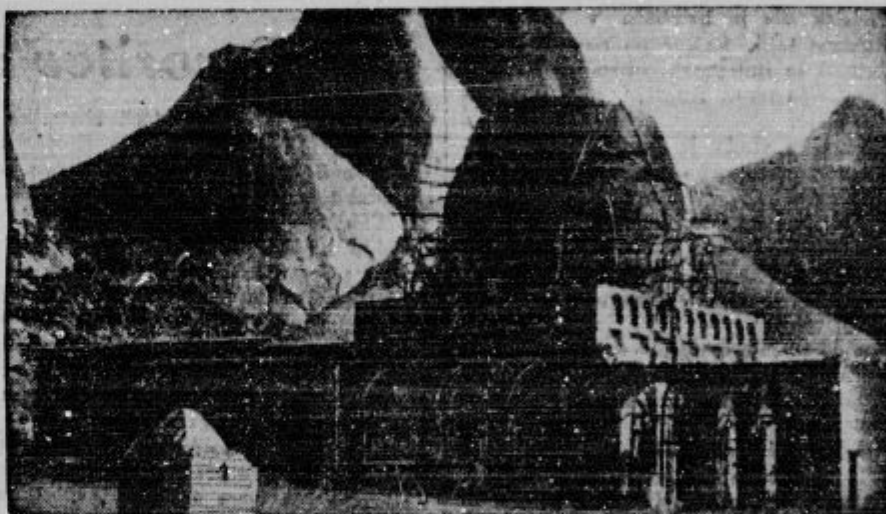
12. avgusta: živ. in kram. Kamnik, živ. Rak, gov., svinj., konj., kram. Leskovec, živ. in kram. Toplice, Kalobje, svinj. Središče, živ. in kram. Sv. Jurj pri Celju. — 13. avgusta: svinj. Ormož, živ. Ljutomer, konj. in gov. Maribor, svinj. Dol. Lendava. — 14. avgusta: svinj. Celje, Ptuj, Trbovlje. — 15. avgusta: živ. in kram. Cerklje, Dolenja vas, živ. Lesce, živ. in kram. Lož, Skofja Loka, Smarje, Trebnje, Vače, Velike Lašče, svinj. in drobn. Maribor, živila in prašiči Trbovlje, živ. in kram. Mozirje, živ. Sevnica na Savi, živ. in kram. Vuzenica, svinj. Turnišče, gov. Rakičane. — 17. avgusta: gov., svinj. in kram. Brežice, Celje, Trbovlje, gov. in kram. Kapele pri Brežicah, Smarje pri Jelšah.

Slika nam kaže Nj. Vis. kneginjo Olgo, katera je obiskala poštniško kolonijo v Zgornjem Tuhinju, kamor je poslala kamniška občina 50 otrok. Na levi sliki vidimo kneginjo Olgo, ko tapuša šolsko peslopje, v katerem so nastanjeni otroci. Desna slika pa nam kaže deklice, ki so kneginji Olgi poklonile šopke svojih roč.

Kasilni oltar na hodniku zavoda, ki ga je blagoslovil prevz. g. knezoškol dr. Rotman dne 6. junija.

Slika iz Kassale, mesta na meji med angleškim egiptskim Sudanom in italijansko Eritrejo, ki so ga pred nedavnim zavzele italijanske čete. Mesto stoji na križišču važnih karavanskih poti v vzhodnem delu afriške celine.

Operacijska soba v zavodu za raziskovanje in pravljenje novotvorb (rak) v bivši šentpeterski vojašnici v Ljubljani

Womški zunanji minister Ribbentrop je sprejel romunske gosie. Na levi ministrski predsednik Giguriu, v sredi pa romunskizunanji minister Manoilescu.

Radio Ljubljana

Četrtek, 8. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. orkester, 14 Poročila, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Deset minut zabave, 20.10 Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič), 20.30 Kmečki trio, 21.15 Plošče, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Radijski orkester.

Petek, 9. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. ork., 14 Poročila, 14.10 Turistični pregled, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Za planince, 20.10 Ženska ura, 20.30 Rad. ork., 22 Napovedi, poročila, 22.15 Kitara.

Sobota, 10. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 17 Otroška ura (Mileva Boltar-Ukmar), 17.30 Plošče, 17.50 Pregled sporeda, 18 Rad. ork., 18.40 Pogovori s poslušalci, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Zunanje-politični pregled (dr. A. Kuhar), 20.30 Za smeh in krajši čas, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Radijski orkester.

Nedelja, 11. avgusta: 8 Jutranji pozdrav, 8.15 Dueti harmonik, 9 Napovedi, poročila, 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve, 9.45 Verski govor (prior V. Učak), 10 Rad. ork., 11 Prenos prom. konc. voj. godbe, 12 Plošče, 12.30 Objave, 13 Napovedi, 13.02 Cimermanov kvartet, 15 Prenos pevskega in instrum. konc. z Jesenic, 16.30 Pol ure za dijake, 17 Kmet. ura: Kako donosno uredimo malo malo gospodarstvo (inž. A. Greif), 17.30 Slovenske narodne s sprem. liavo Rad. ork., 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Plošče, 20.30 Violinski koncert, 21.15 Rad. ork., 22 Napovedi, poročila, 22.15 Plošče.

Ponedeljek, 12. avg. 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. ork., 14 Poročila, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Malta (V. Prinat), 20.10 Stari hajnerski gradovi (krof. L. Pettauer), 20.30 Koncert Delavskega glasb. društva, 21.15 Plošče, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Lahka glasha.

Torek, 13. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. ork., 14 Poročila, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Deset minut zabave, 20.10 O potrebi poštne (prof. E. Boje), 20.30 Pevski koncert, 21.15 Rad. ork., 22 Napovedi, poročila, 22.15 Radijski orkester.

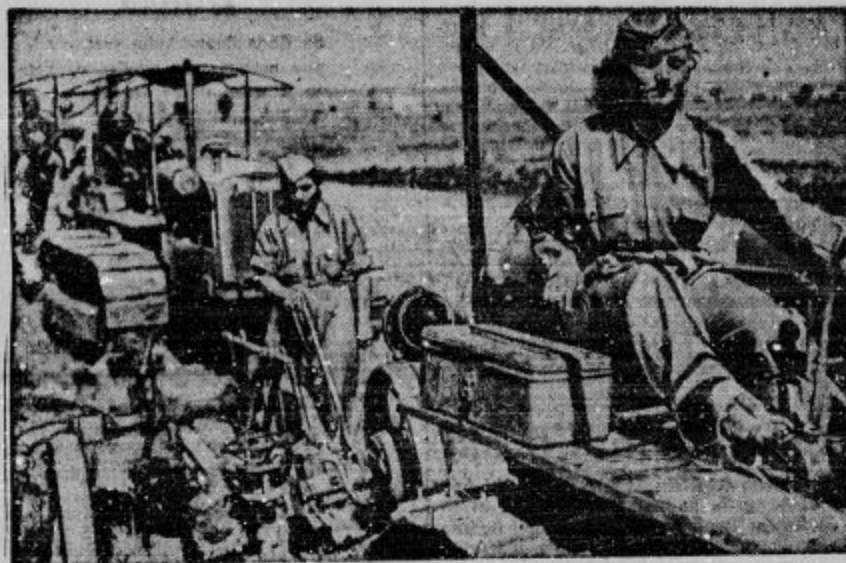
Sobota, 14. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Harmonika solo, 14 Poročila, 18.30 Mladinska ura: Kaj pravi znanost in tehnika (prof. M. Adlešič), 18.45 Plošče.

NOVI GROBOVI

m Umrli so: V Zalcu soproga trgovca Adela Kveder; v Zagorju ob Savi rudniški namestnik v p. Martin Fink; na Brezovici orožniški narednik v p. Angel Gruden; v Soboti Nadica Samčeva; v Celju Celestina Confidenti roj. Vihernik; v slovenjgraški bolnišnici profesor Ernest Terstenjak; pri Sv. Marjeti ob Pesnici posestnica Kraut Antonija; v Horjulu 76 letna Marija Leben; v Mariboru gostilničarja Ana Mirtič in soproga industrijskega obratovalca v pok. Marija Cujnik roj. Uršič; v Gorici 89 letni vpokojeni profesor Ivan Mercina; v Šmarju pri Jelšah Grobelšek Anton; v Mariboru hišni posestnik Josip Dulek; v Dobrunjah žena posestnika itd. Antonija Anžič, roj. Bončar; v Oranienburgu v Berlinu Josip Poljak, župnik in duh. svetnik v St. Lipšu pri Doberlj vasi na Koroškem; v Voklem pri Šenčurju Remčeva mama Marijana Globočnik. — V Ljubljani so odšli v večnost Maruša Jankovič in 72 letna kuharica Marija Knez. — Naj počivajo v miru!

Tega kosmatinca so v dokaz posebnega prijateljstva podarili lovel s Sahalina nekemu ruskemu letalcu, ki s svojim potniškim letalom vzdržuje stalno zvezo s tem delno ruskim otokom na Daljnem Vzhodu.

Zaradi pomanjkanja moških delovnih moči na kmetih, so se v Italiji morale oprijeti kmečkega dela ženske. Slika nam kaže Italijanke za poljedelskimi stroji.

Francoski vojni ujetniki popravljajo po vojni pri Dunkerque.

PO DOMOVINI

Troje zapovedi

(Razmišljanje podeželskega kmeta.)

Nekdo je zapisal o nekem možu, da je bil marljiv in priden kot čebela, vztrajen kot mravljica, trden in nepremagljiv kot hrastova grča. Isto naj velja tudi o slovenskem narodu. Če bo slovenski kmet, ki tvori jedro slovenskega naroda, marljiv, delaven, kdo ga more ukloniti, kdo zlomiti njegovo upornost.

Je pa troje stvari, na katere se mora Slovenc ozirati ter jih skušati izvršiti, posebno še v današnjem času, ko se gode tako strahotne stvari.

Prva zapoved, slovenski kmet, je, da mora vsakdo biti res dober katoličan. Zavedajmo se, da je katoličanstvo naša rešitev. Zato proč s tistimi »modernimi« nauki, ki jih je danes polna cesta. Naši dedjo so trdno vztrajali pri katolištvu, često jo žel čeznje drugoverski val ter jih hotel pogoltniti, vendar predniki so vztrajali do konca in zmagali.

Druga zapoved: Bodi dober državljani. Vedno, da je naš Učenič zaukazal ljubezen do domovine in se je razjel nad Jeruzalemom, napovedujoč njegovo razdejanie. On je tako ljubil domovino, čeprav ga je izdala, pribila na križ.

Da imamo lastno državo, se vse premalo zavedamo. To je pač tako, kakor druga dobra stvar, katere dobroto občutijo nažolj takrat, ko je izgubili. Za domovino in lastno državo je treba veliko truda. Zato ne bodimo dobri državljani samo takrat, ko prejemamo od države dobroto, ampak tudi tedaj, ko ona zahteva od nas truda. Če bi domovino zahtevala, da jo branimo, storimo to veselo in junško, zakaj to je naša dolžnost, ki nam jo nalaga tudi vera.

Zdi se mi, da v tem zaslostajmo za brati Srbi in da se nam v tem lahko oni v zgled. Ne dajmo se od njih tudi v tem ne prekositi!

Tretja naša naloga je, da smo vsak v svojem stanu močje na mešču. Treba je, da delamo in sicer resno, vztrajno, vestno in marljivo. Zdi se mi, da brenpimo vse preveč po ugodju. Prijatelji, ne take! Delajmo resno in homo s tem najboljšo rešili svojo nalogo in koristili tako sebi in dru-

gim. Vedimo: Kakor pomehužen Slovenc ni odporen proti boleznim, tako tudi pomehužen in razvajen narod težko prenese napade, ki pridejo od zunaj. Pomehužene narode drugi, ki so morda manj kulturni, pač pa delavni, lahko podjarmijo. Pojdimo torej na delo, zakaj domovina pričakuje, da bo vsak izmed nas izvršil svojo dolžnost!

Mirovno romanje na Ptujsko goro

Prosvetna zveza je doslej organizirala 17 posebnih vlakov na Sv. Višarje. Vojska pa je letos to bežjo pot preprečila. Stalni višarski romarji so izrazili željo, da bi pohiteli na zeleno Ptujsko in obiskali najstarejšo Marijino svetišče na Ptujski gori. Ptujška gora zanima romarja kakor tudi turista. Leži med vinogradi, od koder je prekrasen razgled po Dravskem polju, Slovenskih gorah, tja do Savinjskih Alp. Tu stoji znamenita Marijina cerkev. Na glavnem oltarju je kamenit kip, ki nam predstavlja Mater boljšo, ki razproštrala

Danes

Se živje danes kotje svet,
pod mečem mre mladostni cvet.

Se k nebu dviga sto oči:

»O Bog, nedoline nas stni!»

Grozote dviga sto se rok:

»Otni in reši nar, o Bog!

O Bog, Ti vni spet nam mir,

O Bog, ki milosti si vir!»

»O, ljubi Bog, Ti čuj naš glas

obvaraj strašno vojno naš!

Le nate stavimo že sp.

ke tare nas gorje, obup.»

svoj plašč, pod katerim je 80 kipov, ki predstavljajo znamenite vladarje, celjske grofo, Katarino Frankopansko, bosanskega kralja Stefana Tvrdka, splitskega vojvodo Hrvoja in druge znamenite osebe. Selanji čas doživlja isto krizo kakor v 15. stoletju, zato moramo iskati pomoč pri Materi božji, je prositi, da nas obvaruje vojne nevarnosti in za skorajšnji pravični mir med evropskimi narodi. To je tudi namen tega romanja. Cerkev je krasna gotična stavba, ki se ravno sedaj tudi obnavlja.

Romanje bo 26. in 23. avgusta. Posebni vlak odpelje iz Ljubljane v soboto ob 13.30 in se bo ustavil na vsaki postaji do Zidanega mosta. Preko Celja in Pragerskega se bomo vozili do Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Tu je zadnja postaja, kjer bodo romarji izstopili. Od tod je ravna pot, po kateri pridejo romarji v dobri uri do vznožja gore. 30 minut pa je potrebno do Marijinega svetišča. Ob priliki romanja pa bo vozil tudi avtobus med postajo in goro. Ob 7. uri se romarji zberejo pod goro in gredo v procesijo na vrh v svetišče. Tu bo kratek pozdrav in opis znamenja tega oltarja v cerkvi. Ob 8. uri bo romarska pridiga, katere bo imel stolni kanonik dr. Tomaž Klinar. Nato se uredi rimska procesija z baklami in v procesiji bo spovedovanje do 11. Naslednje jutro se bo spovedovanje nadaljevalo. Ob 6. uri skupaj avtobus in pridiga in cerkveno darovanje. Ob pol 9. odhod iz gore v Sv. Lovrence, kjer bo čakal poseben vlak, da popelje romarje v Ptuj. Meja Ptuj ima slikovito in lepo lego in hrani velika znamenitosti tako v župni cerkvi kakor v mislirski. Ker je bilo tu nekdanje rimsko mesto, je tudi muzej zelo zanimiv. Nad vse krasna pa je pogled iz Ptuj na spodaj tekočo Dravo, na Slovenske gorice, Hatoze in na Dravsko polje. Vse to si bodo romarji ogledali. Od 12. do 14. pa je čas za kosilo.

Kdor se želi udeležiti tega romanja, naj sporoči svojemu župniku uradu lue, priimek in vstopno postajo ter plača 70 din. Od vstopa romanja (Prosv. zveze) dobijo nato izkaznico, ki velja kot vstopnica. Želimo, da bi se tega romanja udeležila zlasti Prosvetna društva, odseki, krojki in pevski zbori. Društva prireditelji letos ni, zato pa pohitite, da s molitvijo in s pesmijo izprosite pravični mir. Kdor pa pridobi 30 romarjev, dobje izkaznico brezplačno, kar posebno priporočamo našemu dijaštvu, kateremu ho na ta način osončeno, da obišče to lepo božjo pot. Prijave sprejemajo do 20. avgusta. Ne rabimo pa nikoli slik, ne rojstnih podatkov.

84

Gospod Volodijovski

Niže na grajskem dvorišču je bilo videti skupino vojakov, ki so spali, pa tudi trupa tistih, ki so bili ob streljanju že dan ubili, ker doslej ni bilo časa, da bi jih pokopali. Tiba mesečina je polzela po teh skupinah, kakor bi hotel tisti samotar na nebu vedeti, kdo samo od utrujenosti spi in kdo je že zaspal večno spanje. Tam naprej se je videla v obrisih stena glavne grajske zgradbe, od katere je padala senca čez polovico dvorišča. Izza obzidja, kjer so med štrlinama ležali z mečem posekani janičarji, so prihajali moški glasovi. Vojaški hlapi namreč in tisti izmed dragoncev, katerim je bil plen ljubši od spanja, so slišali telesa padlih. Njihove svetilke so migljale po bojišču kot kresnice. Nekateri so se med seboj po tihem klicali, nekdo pa je polglasno prepeval sladko pesem, ki se ni prilagala opravi, s katerim se je v tem trenutku bavil:

»Ni mi za srebro, ni mi za zlato,
ni mi za imetje —

naj gladu umrem tam za mejo,
da le pri tebi!

Toda čez nekaj časa je začelo tisto gibanje ponehavati in je slednjič popolnoma prenehalo. Nastala je tišina, ki so jo motili le daljni glasovi krampov, ki so venomer lomili skalo, in klici straž na obzidju. Ta tišina, mesečina in prekrasna noč, vse to je vplivalo na malega viteza in na Bašo. Obšla ju je, kdo ve zakaj, tesnoba in lahna ožnost, čeprav blaga. Baška je prva dvignila oči k možu, in ko je videla, da ima zenice odprte, je vprašala:

»Mihalek, ne spiš?»

»Kar čudno je, toda nič se mi ne da.»

»Pa ti je dobro tukaj?»

»Dobro. In tebi?»

Baška je začela sukniti jasno glavo.

»Oj, Mihalek, tako dobro, o, o! Saj si slišal, kaj je tisti tam prepeval?»

Tu je ponovila zadnje besede pesmice:

»Naj gladu umrem tam za mejo,

da le pri tebi!

Za trenutek je nastal molk, ki ga je pretrgal mali vitez:

»Baška, je rekel, čuj no, Baška!»

»Kaj, Mihalek?»

»Naj bo namreč prav za prav strašno dobro, kadar sva skupaj, in mislim tako, da če bi eden od naju padel, bi drugi brez mere kopnel po njem.

Baška je natanko razumela, da je mali vitez z besedami: »če bi eden od naju padel« — namestu umri — imel samó sebe v mislih. Prišlo ji je na misel, da morda on ne upa priti živ iz tega obleganja, da jo boče privaditi na to nesrečo; zato ji je strahna slutnja stisnila srce, sklenila je roke in rekla:

»Mihalek, bodi usmiljen s seboj in s menoj! Glas malega viteza je bil nekoliko ginjen, dasi miren:

»No, vidiš, Baška, da nimaš prav,« je rekel, »saj če se natanko vzame, kaj pa je to zemeljsko življenje? Za kaj bi se bilo vredno tu poginjati? Kdo se more tu v zadostni meri naučiti sreče in ljubezni, ko pa je vse trilo kot suha veja, kaj?»

Toda Baška se je začela tresti od joku in ponavljati:

»Nočem, nočem, nočem!»

»Kakor mi je Bog mil, tako gotovo nimaš prav,« je ponovil mali vitez. »Vidiš, tam gori, za onim tihim mesecem je kraj večne sreče. O taki mi torej govori! Kdor dospe na tisto livado, ta se čele oddahne kakor po dolgi poti — in se mirno pase. Kadar pride zame čas — in na to mora biti vojak vedno pripravljen — ali moral reči: Mihalek je odšel daleč, zares, dalje nego od tod na Litvo, toda nič za to, saj pojdem tudi jaz za njim. Baška, no tiho, ne jokaj! Kdor prvi odide, pripravi drugemu bivaljšče — in to je vse.»

Tu je prišlo nadenj, kakor bi videl prihodnje reči, zakaj dvignil je oči k mesečnemu bleku in takole naprej govoril:

»Kaj pa je časnost! Recimo, da bom jaz le tam. Kar nekdo potrkna na nebeska vrata. Sveti Peter odpre; jaz pogledam: kdo je? Moja Baška! Sveta nebesa, o, zdaj čele sklohim, o, zdaj čele kriknem! Milij Bog, besed mi zmanjkuje in misli la ne bo več jokanja, ampak samo večno veselje, in ne bo več poginov ne topov ne min pot zidovja, ampak samo mir in sreča! Ej, Baška, pomni nič za to!»

»Mihalek, Mihalek je ponavljala Baška.

In znova je nastala tišina, ki jo je motilo le daljne enolično svetvanje kramponov.

Napoved se je oglašil Volodijovski:

»Baška, moliva zdaj očenaš.»

In tišave duš, žisti kot solzi, sta začeli moliti. In ko sta tako molila večerno molitev, jima je legal na dušo mir, potem pa ju je premagal spazec in spala sta, dokler se ni začel delati dan.

Gospod Volodijovski je nato spremil Bašo do pred jutranjo budnico prav do mostu, ki je vezal stari grad z mestom, pri odhodu pa ji je rekel:

»Pomni, Baška: nič za to!»

LV.

Grajenje topov je takoj po budnici stralo oba gradova in mesto. Že so bili Turki znova pali vžloz gradu jarek, pet sto kometov dolga, na enem mestu pa so že pri obzidju samca vdrali v notranjost iz tistega jarka so janičarji neprestano streljali v paškani na obzidju. Obleganci so se skušali zavarovati z zidje. Usnjatimi vrečami, ki so jih nabasali z volno, toda ker so z okopov neprestano metali bombe in granate, so padali ljudje okoli topov zelo na gosto. Pri nekem topu je granata ubila hkrati šest ljudi iz pehote Volodijovskega, pri drugih so zdaj pa zdaj padali topničarji. Do

Iz raznih krajev

Jesenice. Prejšnjo soboto je bila na jeseniškem Plavzu skromna za jeseniški industrijski kraj zelo pomembna slovesnost blagoslovitve temeljnega kamna za novo bolnico, katero gradi krajevna Bratovska skladnica. Blagoslovitveni obred z legim nagovorom je opravil duhovni svetnik Š. G. Kastelic. Slovesnosti so prisostvovali zastopniki Bratovske skladnice, podjetja KID., okrajni glavar, mestni župan in zastopnik sosedne občine Koroška Bela, zbor skladniških zdravnikov in projektanta arhitekta, katerega sta odlično izvedla načrte tej najmodernejši bolnišnici v Sloveniji. Proračunjen je, da bo zgradba nove bolnišnice stala nad 12 milijonov dinarjev. Imela bo okrog 130 postelj, kar bo v zadostni meri odgovarjalo današnjim pa tudi za desetletja, potrebam in zahtevam v zdravstvenem pogledu. Člani krajeve bratovske skladnice, ki jih je 5000, in njih družinski člani bodo brezdvoma preskrbljeni dobro v slučaju bolezni, saj bo urejena po načelih moderne zdravstvene službe. Jeseniška mestna občina bo še letos začela graditi Delavski dom. Načrti so že potrjeni od županske uprave, licitacije za oddajo posameznih del bodo v kratkem razpisane. Jesenice bodo zopet veliko pridobile s to prepotrebno socialno ustanovo. Tudi za dekleta bo mestna občina poskrbela. Kupila je Trevnovo hišo, katero bo preuredila v Dekliški dom. Vsekakor veliko socialno delo sedanje občinske uprave, ki bo še poznim letom v zgled, kako se mora delati za dobrobit vseh slojev in stanov.

Zaplana nad Vrhniko. Naša farna cerkev malokdaj doživlja slovesen trenutek, kakor ga je 28. julija. Zasvetila je namreč v naši cerkvi elektrika. Po opravljenem cerkvenem opravilu so nam naši fantje in dekleta od prosvetnega društva izvrstno zaigrali misterij »Stehernik«, in to tako dovršeno, da so bili tudi tujci, katerih je bilo mnogo, z igro zelo začudovani. — Gradbeni minister dr. Krok je blagovretil nakazati za naše novo slovo v Logu 20.000 din državne podpore. Naj mu bo tudi na tem mestu izrečena nazprirnejša zahvala!

Rovte. Pokopali smo očeta Janeza Rodeja, v visoki starosti 84 let. — Umrl je tudi stari Križar. — Solzno dolino je zapustila babica Micka Slabe. — Zemeljskega trpljenja se je rešila Franciška Švarca. — Naj počivajo v miru!

Vesnovo. V petek, 26. julija popoldne sta obiskala naš kraj Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle in

knežinja Olga. Domači župnik je je spremljal v cerkev in jih spoznal na znameniti Krenser-Schmidt-ve oltarne slike in jih peljal v kapelico, kjer se hrani starodavna milostna podoba Matere Božje. Knez-namestnik Pavle si je vse ogledal z velikim zanimanjem in izrazil misel, da bi ta cerkev morala biti bolj znana širni javnosti ker je v arhitektonskem in v umetniškem ožiru ena najlepših v škofiji. — Blizu se nam pramiš Mar. Vsebovzelja in nedelje med žmanjimi mašami. Veselo leto pride v tem času k Velesovski Materi Božji veliko romarjev, da jo prosijo pomoči in milosti, ki jih v letem času najbolj potrebujejo. Zato bo 15. avgusta in vse nedelje do 8. septembra služba božja ob 6 in ob 10 dopol-

8. številka „Orača“

Imela je 8. številka »Orača«, glasila Kmetijske zbornice in Kmečke zveze. Kot vse številke doslej, vsebuje tudi ta mnogo aktualnih člankov stanovske, strokovne in kmetijsko-politične vsebine.

V uvodnem članku obravnava G. Puš važen problem kmetijsko-nadljudnega šolstva. V strokovnem delu so članki, ki so važni prav v tej dobi: O žilnih smeteh, Bolezni na žilcu, Preden spravljamo krompir, O goveji krvomočnosti, Sadeje je treba pravočasno spravljati, Izsekani gozdovi.

V kmetijsko-političnem delu je članek, posvečen 40letnici Zadrufne zveze, g. inž. Erpič zaključuje svojo razpravo o prehranjevalni vrednosti in pomenu mleka, g. dr. Valentič pa tolmači organizacijo silosov v naši državi, v gradnjo letih bodo v kratkem prišli tudi v Sloveniji. V tem delu je objavljen tudi zanimiv grafikon: »Kako je uporabljena naša zemlja, poročilo o delu Kmetijske zbornice, tržni pregled in kratke vesti.

V stanovskem delu je začel z razpravljanjem o naciji podežela g. dr. Ivo Pirč, g. inš. Silvo Kranjc pa nadaljuje z podobami iz zgodovine slovenskega kmeta. Sledi končno črtica: »Na romanje.

»Orač se je v kratki dobi obsoja lepo razvil in priklenil velik krog čitateljev tudi izven kmečkih vrst. Dasi ima prikupno revijalno obliko in obsega vsake številke 24 strani, stane celoletno samo 20 din, polletno 10 din. Naroča se pri upravi lista: Ljubljana, Tyrševa 38. Kdor ga še ni naročil, stori to še lahko. Naročniki za II. polletje dobijo brezplačno tudi vse številke, ki so še ostale v zalogi.

dne prihaja za sv. spoved, popoldne ob pol 3 govor in pete litanije Matere Božje. Na Mali Smeren pa slovesni zaključek z popoldansko procesijo z Marijinim kipom.

Petkovce. V nedeljo, dne 11. avgusta, bo naša nedelja, naš praznik. Od blizu in daleč pribite na naš prijazen holmeč, da počastimo našega patrona sv. Hieronima. Petkovce je pa tudi lepa razgledna točka. Darovanje bo tudi za cerkvene potrebe. Naše gospodinjice bodo pripravile znani petkovski bob.

Svilno pri Radetab. V ljubljanski bolnišnici je po dolgem trpljenju umrl g. Kmetič Jofel. Bil je krščanski mož in skrbni oče svojim devetim otrokom. Mnogo je imel skrbi za cerkev in delo, ko se je pod njegovim vodstvom pokrli zvonik in pokopališna ograja. Imel je mnogo prijateljev, saj je v njegovi bolnici prišlo obiskat čez sto ljudi. Bog naj mu bo dober plačnik!

Litija. V zadnjem času so umrli: 64 letna trplinka Neža Zurga, 5 letna Avgusta Cvetežar, 46 letna Marija Kristan, 64 letna Jožefa Rebolj in 82 letni Ponešek Alojzij. Naj jim sveti večna luč! Preteklo nedeljo je bila v dvorani Ljudskega doma žirna seja ZZD. Razmetrivala so se razna vprašanja našega tekstilnega delavstva, kateremu preté težki časi.

Trzin. V sredo 31. julija je nenadoma umrla gđc. Ložar Ivana iz Trzina. Bila je velika dobrotnica domače trzinke cerkve. Tudi Baragovega semenišča in misijonov se je spomnila. Mamico, ki je pred dobrim poltrugim letom umrla, je posebno rada omenjala v svojih pogovorih in sedaj se je preselila za vedno k njej. Naj z njo v nebesih uživa večno plačilo! — Zadnjo nedeljo v juliju je bila za Trzin lepa slovesnost. V žensko Marijino družbo je bilo sprejetih 28 ena.

Št. Jernej. V nedeljo 11. avgusta na Gorjance k av. Miklavžu Ob 10 bo služba božja. Za potrebo bo poskrbljeno. Priporočila so vam tudi sv. Miklavž. Vse prijatelje najlepše doletenke sprehodna točka vlnudno vabimo. — Oni petek smo spremlili k večnemu počitku Fabjanovo mamo iz Čadrec. Vsa se je žrtvovala za svoje otroke — 10 po številu. Bog nam daj veliko takih krščanskih mater!

Horjul. Prejšnji teden je tukaj umrla v 77. letu starosti po kratki in hudi bolezni Marija Leben p. d. Bolikove Mica. Lepa starost je doživela, čeprav je bila celih 50 let takorekoč priklenjena na svoj stol v trgovini, večkrat pa tudi na posteljo, kadar ji je začelo teči iz noge. Vendar je kljub temu tako spretno vodila skoro 50 let Leb-

večera so poveljniki spoznali, da se ni moglo več držati, zlasti, ker so se lahko že tudi mine vsak trenutek razpočile. Pomoči so se torej vesli ritmojstri s svojimi stotnjami in do drugega jutra so sredi nepretrganega streljanja prenesli vse topove, smodnik in zaloge živih na stari grad. Ker je bil le-ta postavljen na skalo, se je mogel dlje držati, zlasti pa je bilo težavnejše podkopati se podenj. Gospod Volodijovski, vprašen o čem na posvetovanju, je rekel, da če ne nihče ne začne pogajanj, se lahko brez skrbi brani tudi leto dni. Njegove besede so se raznesle po mestu in v ille neizmerno tolažbo v srca, saj se je vedelo, da drži mali vitez besedo, tudi če bi moral za to plačati z življenjem.

Ko pa so zapuščali novi grad, so položili silne mine pod obe štrlini in vmesno čelno zidovje. Mine so se s silnim pokom razletele okoli poldne, niso pa napravile Turkom velike škode; ti so namreč imeli v spominu večerajšnji nauk, pa se dotlej še niso drznili polastiti se zapuščenega kraja. Za to pa so obe štrlini, čelno zidovje in glavni del novega gradu tvorili sedaj en sam ogromen nasip razvalin. Te razvaline so sicer oteževale dohod k staremu gradu, dejale so pa izvrstno zaslon strelcem in kar je bilo še slabše, podkopnikom, ki so brez strahu, da bi jih videli, začeli takoj, ki so brez strahu, da bi jih videli, začeli takoj. To delo vrtati novo mino v močeno skalo. To delo so nadzorovali spretni vlaški in ogrski inženirji, ki so bili v sultanovi službi, in delo je precej hitro napredovalo. Obleganci niso mogli sovražnika »plašiti« ne s topovi ne z mušketai, ker ga ni bilo videti. Gospod Volodijovski je snoval izpad, toda takoj ga ni bilo mogoče izvršiti. Vojski so bili preveč utrujeni. Dragoceno se so od neprestanega prilaganja puškinih kopit na desno ramo napravili modri otiski, veliki kakor hlebec kruha. Nekateri skoraj sploh niso mogli gibati z roko. Med tem je postalo očito, da če bo vrtanje mine

še nekaj časa brez prestanka trajalo, zlete brez dvoma v zrak glavna grajska vrata. Gospod Volodijovski, ki je to naprej videl, je ukazal za temi vrati nasuti visok nasip in ne da bi izgubil trdne nade, je govoril:

»Prava reč! Če zlete vrata v zrak, se bomo branili izza nasipa; če zleti nasip v zrak, bomo poprej nasuli drugega — in tako naprej, dokler bomo čutili še komolec tal pod nogami.«

Toda gospod general podoljški, ki je izgubil še vsako nado, je vprašal:

»Pa kadar tudi komolca ne bo več?«

»Tadaj tudi nas ne bo več!« je odgovoril mali vitez.

Med tem časom pa je ukazal metati na sovražnika ročne granate, ki so delale mnogo škode. Za najspretnajšega pri tem delu se je izkazal gospod poročnik Dembiaski, ki je brez števila Turkov pobil, dokler se mu ni prežgodaj prižgana granata v roki razpočila in mu je popolnoma odtrgala. Na ta način je padel tudi kapitan Smit. Mnogo jih je padlo od topovskega ognja, mnogo od ročnega orožja, s katerim so streljali janičarji, skriti sredi razvalin novega gradu. Ta čas so grajski topovi malo streljali, kar je neralo vznemirilo gospode vojnega sveta v mestu. Ne streljajo, torej se že vidi, da je tudi Volodijovski sam obupal nad obrambo — takšno je bilo splošno mnenje. Od vojakov se nihče ni drznil prvi izreči, da preostaja le še doseči najboljši po-goj; toda škol, ki mu ni bilo za viteško čast, je to glasno izrekel. Vendar pa so poprej poslali še gospoda Vasilkovskega h generalu po vesti z gradu. Odpisal je: »Po mojem mnenju se grad tudi do večera ne vzdrži, toda tu mislijo drugače.«

Ko so prečitali ta odgovor, so tudi vojaki v vojnem svetu začeli govoriti: Storili smo, kar smo mogli, nihče ni tu sam sebi prizanašal, toda če ni mogoče, ni mogoče — in treba se je pobrigati za pogoje.

Te besede so se raznesle po mestu in povzročile, da je privrela tja velikanska množica. Ljustvo je stalo pred posvetovalnico nemirno, molče, bolj nenaklonjeno kakor naklonjeno pogajanjem. Nekaj bogatih armenskih trgovcev se je potihem v sreu veselilo, da se obleganje konča, da bodo začeli trgovati; toda drugi Armenci, ki so se že v sivi davnosti naselili v ljudovladi in ji bili zelo naklonjeni, pa tudi Lah (Poljaki) in Rusini so se hoteli braniti. Če naj bi se podali, bi bili to boljše takoj storili, so mrmrali tu in tam, kajti takrat bi se bilo dalo mnogo doseči, zdaj pa pogoji ne bodo ugodni, zato je boljše, da nas pokopljajo razvaline.

in nezadovoljno godrnjanje je postajalo vedno glasnejše, dokler se ni nenasadoma in nepričakovano spremenilo v navdušeno vzklikanje in živijo-klice.

Kaj se je zgodilo? Tam na trgu se je pojavil gospod Volodijovski v družbi gospoda Humieckega, ker ju je nalašč poslal general, da bi sama poročila o tem, kar se na gradu godi. Množico je prevzelo navdušenje. Nekateri so kričali tako, kakor bi bili že Turki vdrli v mesto; drugim so stopile solze v oči, ko so zagledali oboževanega viteza, kateremu so se nenavadni naporji brali na obrazu. Obliče mu je bilo od smodnikovega dima porbno in shušano, oči rdeče in vdrt, toda gledal je veselo. Ko sta se slednjči oba s Humieckim prerila skozi množico in stopila v zbornico, so ju tudi tam radostno pozdravili, škof pa je takoj rekel:

»Ljubljani bratje! Nec Hercules contra plures! (Tudi Herkul ne opravi nič proti preveliki sili!) Pisal nam je že gospod general, da se morate podati!«

Na to je Humiecki, ki je bil zelo živahen človek in poleg tega premožen veleposelnik, ki se ni oziral na ljudi, odgovoril ostro:

(Nadaljevanje prih.)

movo trgovino, da s njo ni mogla nobena druga v vasi tekmovali. Pred nekaj tedni se ji je pa začela nogu slabšati in slutila je, da ji govori Go spod: »Daj odgovor o svojem oskrbovanju, kakaj poslej ne boš mogla biti več oskrbnica. Rajna Mica je bila trgovski talent: natančno je vedela za vse dnevne cene in točno vodila račune, čeprav sama niti streči ni mogla v prodajalno, kaj šele, da bi hodila v Ljubljano v trgovino, je pod njenim vodstvom Mo vse gladko izpod rok. Bila je zvodilni duha Bolkove trgovine. Svojo naravno nadarjenost si je bistrila z branjem. Z velikim zanimanjem je vedno v duhu spremljala vse dogodke javnega življenja. »Slovenec, »Domoljub, »Bogoljub, »Glasnik so bili njeni stalni spremljevalci. Noben, še tako malo pomemben dogodek ni ušel njenemu budnemu očesu. Posebno lepa poteza rajne je bila ta, da je ljubila lepoto hiše božje. Ze kot mlada dekle je rada pela na koro; pozneje je pa večkrat kaj prispevala za lepoto farne cerkve. Pred leti je s sestro Lenko dala napraviti lep ciborij; prav radni, mesec pred smrtjo se je pa odločila, da bo sama prispevala denar za večno luč. S tem si je poslavila najlepši spomenik, ravnanja se po Kristusovih besedah: »Pridobite si prijateljev s krivičnim mamonom (bogastvo), da vas ko obnemorete, sprejmejo v večna bivališča. Naj počiva v miru!

Olisek nad Kranjem. V letošnjem evločnem majniku je odšel na vojaško službovanje v Srbijo v Kujaževac Alojzij Sajevo. Še pred tednom je pisal domov, da je čil in zdrav. A nenadoma je zbolel za pljučnico, ki mu je v 3 dneh končala življenje. Dne 11. julija je umrl v Kujaževcu star šele 23 let. Rajni Lojze je bil najmlajši sin številne družine in veren fant.

Bil je vnet bralec »Domoljuba« in »Slovenca«. Prav posebno je ljubil lepo zvonjenje, zato je bil sam izvrstni pritrkovalec. Malokdo, kakor on je znal izgovoriti iz zvonov slovenske, veselo in žalostne melodije. U kako očitno so mu zvonovi ob smrti zvonili, katere je tako rad imel. Vzgladno je spoštoval cerkev, nišo božjo, pravi zgled današnji mladinci, katere nima več pravega veselja in spoštovanja do hiše božje. Zelo red je stroge pri sv. maši in imel veliko veselje do bogoslužnih opravil. Dragi Lojze! Počiva v Gospodu. Žalostni rodbini, ki je izgubila s Lojzetovo smrtjo tako dobrega sina, naše iskreno sožalje.

Ptujska gora. V nedeljo 11. avgusta prired' vodstvo Mariljinega svetišča na Ptujski gori veliko tombolo za popravilo znamenite starodavne cerkve. Z ob časa je tekot stotletij zapustili na tej lepi cerkvi sledova vidnega propadanja, kateri krtičjo po nujnem popravilu, sicer je ta monumentalni spomenik zapisan razsulu. Širša javnost je poklicana, naj vsak po svojih močeh nekaj stori, da se ta obljubljena romarska cerkev, zgodovinski in umetniški edinstven spomenek te vrste olme razsulu. Sedaj se popravila zunanost cerkve. Lahko se že ugotovi, kako krasen bo končni izgled cerkve, ko bo gotova. Posebno mogočna gotoka okna in podporniki, ki obdajajo cerkev, so obnovljeni prišli spet do svojega prvotnega izraza in veljave. Južna in vzhodna straz s baročno kapelo av. Františka je že gotova, kar pa še ni niti polovica, a proračun je že skoraj izčrpan. Zato polagamo vse upanje v letošnjo tombolo, ki mora uspeti nad vse prireditve te vrste, ki smo jih do sedaj imeli. Pa saj so tudi dobri takti, da so z vzbudili splošno zanimanje med Gorei in okolici. Posebno Ptujsani se zelo zanimajo za našo tombolo, tako da bo ob tej priložnosti vozil poseben avtobus iz Ptuja. Gotovo ne bo nikomur žal dati 2 din za cerkev in zadeti katero izmed 15 tombol. Vseh dobikov bo nad 400, tako da bo mogel zadeti vsak sebi primeren dobiček. Za plačilo in jed bo tudi poskrbljeno. Če bo slabo vreme, se tombola preloži za en teden. — Tombolske tablice so že v razprodaji, zato hitro sežite po njih, ker po vsej deželi gre glas, da na Ptujski gori sreča čaka vas.

St. Peter pri Novem mestu. V juniju in juliju so umrli Franc Florjancič, star 32 let iz Jevč, 63 let stari kovač Šiška Martin iz Lesnice, 75 letni bivši posestnik, sedaj preizkušni Gorenc Franc iz Prapreč. Naj v miru počivajo. — Neurje v noči 16. julija je tudi po naših vinogradih povzročilo škodo.

Toča je precej škodovala po Trški gori in Zdinji vasi. Vinske letina bolj slabo obeta. Kar ni škode prizadejala toča, je prizadejala občno škodo valed slabega vremena peronospora. — Črteček se že polagoma oglašja in poje veselo pesem na vabilo k trgatvi. — Zanjica je letos tudi bolj pozno začela s žetvijo valed zakasnela letina. Je tudi bolj slaba z žitna letina, drugi, slasti pomladni sadeži prav dobro obetajo. — Počitarske kolonije ljubljanskih otrok, ki je bivala v tukajšnji šoli mesec dni, nase je te dni zapustila. Zelimo, da odnese od naših kmečkih krajev najlepše vtise ter da resnično spozna lepoto, a obenem tudi trpljenje našega prebivalstva.

Romanje slovenskih delavcev

Devetero romanj slovenskega delavstva je Zveza združenih delavcev preložila od Velikega Smarna na Mali Smaren.

Romanje v Ljubno pri Brezjah, na Smarno goro, na Homec pri Kamniku, v Novo Štito pri Ribnici, na Sv. Planino nad Trbovljami, na goro Ojko, na Ptujsko goro, v Jeruzalem in na Goroo v Sv. Petru pri Mariboru se vršijo torej na Mali Smaren. Zato so potniki zlasti delavci iz rudarskih okrajev in iz krajev železarske industrije. Na Veliki Smaren na žulost do delavstvo ne praznuje. Kapitali v svojem interesu zahteva, da ta dan delajo kakor delavni dan. Slovenski delavski romarški dan pa bi rad združil v Mariljnih svetiliščih in na verskih zborovanjih poleg teh svetilišč vse verne slovenske delavce iz vseh krajev Slovenije, razdarje in kovinarje pa še prav posebno. Zato se bo delavstvo in se bodo njegovi prijatelji na Mali Smaren, ki letos po koledarskem redu pride na nedeljo, zbrali pri Mariji in jo prosili pomoči za stan in za narod in za njegovo vodstvo. Slovenskega delavskega romarskega dne se bomo udeležili vsi v svojih okoliših, da ta dan izpričamo svojo pripravljenost vztrajati v zvestobi do Boga, do kriščansko-socialnih načel, delavni za delavski stan in za narod.

Naznanila

a Na banovinski kmetijski šoli na Grnu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra 1940. Šola ima dva oddelka: Letno in zinsko šolo. Letna šola traja eno leto, zinska pa dve leti po pet mesecev. To šolo, ki pride, se vrši il tečaj zinske šole. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celoletno šolo. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vse oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji. Letnooročno plačane prošnje, kolkovane v banovinskem kolekom za 10 din, je poslati ravnatelju banovinske kmetijske šole na Grnu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l. Prošnje je priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. zadnje šolske spričevalo, 4. Spričevalo o pravdnosti o onih prošnicah, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake šole, 5. izjavo staršev o dovoljenju (banovinski kolek za 4 din), a katere se zavežejo plačati stroške šolanja (šolnino). Zavežati se morajo tudi, da bodo plačevali šolnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičene razloga predčasno zapustil zavod; 6. Tisti, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo ustanovo (podporo) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za 4 din) staršev ali varuha, da bo njih sin odozno varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev; 7. Uradno potrdilo občine: 1. Koliko je posestvo veliko (v hektarjih); 2. Kolikšen je predoči direktnih davkov; 3. Število družine, posebej koliko je še neprekrbljenih otrok ter vent. druge družinske razmere; 4. Kako redijo konj, goveje živine, prašičev? Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vslopu v šolo napravijo tčenci kratke sprejemni izpit iz slovensčine in račevstva. Hkrati se preliče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbnina rana od 350—100 din po premoženjskih in družinskih razmerah prošilca in se plačuje mesečno vnapije. Prošilci za banovinsko žilžano mesto morajo priložiti pod 6. navedeno obvezno izjavo in pod 7. navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in vidnih letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

a Z odlokom generalne direkcije železnice je G. d. br. 57.683-40, z dne 27. julija t. l., je tudi letoš

odobreno obiralcem hmelja v dravski banovini obiranje vzame cene na železnici za 50%. Ta ugodnost velja od 1. avgusta do vključno 30. septembra, sicer od vseh postaj do vseh postaj, ki se nahajajo na teritoriju ljubljanske direkcije, a samo za potovanje v potniških in mešanih vlakih. Ob potovanju morajo imeti potniki »Objavo na ime, izdano od hmeljarske zadrge v dravski banovini, v kateri je potrjeno, da so dopotovali zaradi zaposlitve pri obiranju hmelja. Ta »objava mora biti potrjena od občine ali policijske oblasti, da je bil ojem lastnik v resnici zaposlen kot obiralec hmelja. Na legitimaciji Obr. K-13 ni potrebno potrdilo v rubriki »Potvrda prirediteljskega odbora o udeleževanju na potredbi«. Vsak potnik, ki želi uporabiti to vzmožnost, si mora pred odhodom pri potniški blaginji vstopne postaje poleg cele karte za progo od svoje vstopne postaje do tiste namembne postaje, do katere želi potovati, kupiti še želi legitimacijo obrze K-13 (cena 2 din). Potnik se mora s karto, kupljeno za odhodno vožnjo, leg. K-13 in s zgoraj omenjeno objavo brezplačno vračati samo po progi, se kateri je bil dopotoval, ali po krašji progi. Potnik, ki bi se vrnil po daljši progi, ne more pri povratku uporabiti vzorne olajšave. Pred nastopom povratne vožnje si mora potnik dati pri potniški blaginji tigrati legitimacijo K-13. Potnik, ki boče uporabi to vzmožnost olajšave, ne sme, ne pri odhodu, ne pri povratni vožnji prekiniti. Potniki naj se izrecno opozorijo, da ne smejo ob prihodu na namembno postajo oddati vzorne karte, ker jim odhodna karta služi za povratno vožnjo.

a Glasilsko društvo Rakle bo imelo v nedeljo 11. avgusta (še bo slabo vreme pa na praznik 15. avgusta) dobro pripravljeno tombolo. Pridite torej v nedeljo 11. avgusta po popoldanski službi božji, ki bo v Naklem ob 2. uri na tombolski prostor pred Gasilski dom!

a Socialni tečaj Zveze združenih delavcev. Prvi tak tečaj bo za dekanijo Kamnik 11. avgusta v Grobljah. Dnevni red je sledeči: 1. ob 7 urah maša; 2. ob 8 začetek tečaja: a) Slovenska žilžilška delavska organizacija (predava Langes Lj) b) Socialna zakonodaja in položaj slovenskega delavstva (predava Peter Lombardo); c) Zveza združenih delavcev na delu za smago gesla: Bog, stan, narod (predava Pirih Milko). Med posameznimi predavanji razgovor o prilikah delavstva kamniške dekanije s ozirom na podane referate. — Drugi dekanijaki tečaj prireja Zveza združenih delavcev 18. avgusta za dekanijo Ribnici v dvorani Prosvetnega društva v Ribnici. Tečaj je celodnevni s sledečim dnevnim redom: 1. ob 8 Delavčeva zapisačna pravica (predava Peter Lombardo); 2. ob 10: Delavske socialne ustanove (predava Hafner Andrej); 3. ob 15: Socialna pravdnost — pogoj narodne zavednosti (predava dr. Ciril Zebot); 4. ob 16: Moč združenih delavcev (predava Pirih Milko). Za zaključek bo film o razvoju in o delu organizacije Zveze združenih delavcev. Na avidenfel

K boju s framasoni

Framasonske lože v Jugoslaviji so se spričo vedno bolj osredotočenega napadanja na delovanje framasonskih lož, odločile, da napravijo samomor. Objavile so, da se — same razidejo. S tem seveda poglavje našega boja proti vplivu framasonstva v Jugoslaviji ni končano. Kajti ni zadosti, da se framasonski bratje sedaj s površine poskrrijejo v podzemlje. Časopisni boj proti masonskim ložam — boj, ki se ga je udeležilo vse svobodnočasopisje Jugoslavije — ni zahtevalo samo tega, da se svobodnomiselne lože razpuste, da se masonski bratje, ki sedijo na mnogih vodilnih mestih, s teh mest odstranijo. Zdravemu jugoslovanskemu ljudstvu je vseeno, če nekateri menijo, da morajo biti člani lož. To je njihova stvar. Kar jugoslovansko ljudstvo zahteva je to, da tisti, ki se javno ali pod krinko prištevajo masonskim ložam, umaknejo s vseh vodilnih mest javnega življenja. To drugo poglavje boja proti framasonom pa se šele začneja in ga prostovoljni samomor svobodnozidarskih lož nikakor ni dosegel, da bi se poglavje ne nadaljevalo z neizprosno doslednostjo.

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravad

Znan nam je ljudski pregovor, ki pravi: »Meni sinu ključ. Maršakaleri oče noče posestva izročiti sinu, ker se boji, da bo sin z njim grdo ravnal, ker take primere vidimo malodane skoro v vsaki hiši; maršakaleri otrok ne spojuje četrte božje zapovedi. To nam bo pojasnil sledeči slučaj, ki je obravnavan pri sodišču v vseh treh instancah in kjer je zahteval visoke stroške.

Zivel je zakonski par, ki je s pridonojstjo, varčevanjem in umnim gospodarstvom podedovalo posestvo nekaj zboljšan. Zakonca sta imela več otrok, med katerimi je bil Miha najstarejši. Ta je bil zelo lagle jeze in se je tudi rad pretepaj s tovariši. Oče je večkrat sanjal plačal »poravnave«, da zadeva ni šla pred sodišče. Končno se je hotel oženiti in si je izbral še tudi nevesto. Nevestin oče pa ni hotel dati hčere, dokler ni bil siguran, da bo Miha lastnik posestva. Na vsestransko prigovarjanje se je Miha oče vendar le odločil, da je skoro vse svoje premoženje izročil Mihi, toda za primer smrti, to je pravi, da se je Miha lahko takoj vrnjil na zemljišče kot lastnik, gospodarstvo pa si je pridržal oče do svoje smrti. Tako je bil tedaj Miha zasiguran, da bo po očetovi smrti edini lastnik zemljišča, dočim bo ostalim bratom in sestram plačati v notrarski pogodbi določene deleže. Oče je svoji pridonojki sinu rekel, da lahko pride k hiši, saj je dovolj dela in nikomur ne bo treba stradati. Po polki je prišla sinova v hišo in oče je sinu z ženo pred odhodom kamro za spalnico, imeli so vsi skupno hrano, tudi delali so skupno na posestvu, kadar je bilo delo doma, sicer sta mlada zakonca hodila na zaslužkom kam drugje. Tako je šlo vsako tri leta vse v redu. Nato so se pa pričele rasprave, katerih povzročiteljica je bila sinova, začela je rjavati na zaradi hčere, ožala je tači, da ne sme kuhati. Tudi ji je rekel, da neji si samo kuba, kar je tudi storila, dočim je Miha s otroci vrad ostal in nadalje silil očetu na hrovi. Sčasoma pa je Miha spregledal, da ženo in se tudi on grendli k ženi, ki je kuhala le tastove zaloge. Dolej sta pa delu še polkor trško pomagala, dokler pa sta se ločila od skupne ekide, sta z delom popolnoma prenehala in hodila drugam na delo, posebno Miha, dočim je

žena opravljala dve kravi in več prašičev, ki jih je Miha kupil za svoj denar, krmil pa z očetovo krmo, čeprav mu oče tega ni nikoli dovolil. Seveda oče tega ni mogel mirno gledati in je večkrat godrnjal. To je pa sinova še bolj razkačilo. Začela je lasta psovati z najgršimi posviki, ga dejansko telesno napadala, za kar je dobila plačilo pri kazenskem sodniku, sploh je tako grdo postopala z njim, da vsega niti navedeti nečemo; pri tem njenem ravnanju pa ji je mož pridno pomagaj. Cela fara je vedela, kako se starima dvema godi.

Končno je očeta minila potrpežljivost in se je zatekel na sodišče, kjer je hotel spor z leca poravnati. Toda zamani Zate je po odvetniku vložil tožbo, s katero je zahteval, da se morata Miha in njegova žena izseliti iz te hiše. Začela se je pravda, ki prav za prav ni posebno dolgo časa trajala, komaj eno leto, čeprav je pravda prehodila vse tri instance. Zaslišanih je bilo tudi veliko prič, ki sta jih predlagali obe stranki; vse priče so tako naravno izpovedovale, da je sodišče prišlo do zaključka, da sta si mlada dva lastila proti očetovi volji gospodarstvo celega posestva, da sta jemala proti njegovi volji živež in ostale potrebščine, očeta omejevala pri stanovanjskih in gospodarskih potrebah in z njim tako grdo ravnala, da je vsako skupno delo in skupno življenje nemogoče. Zato je sodišče v vseh treh instancah razsodilo, da sta Miha in njegova žena s otroci in živino vred morala zapustiti očetovo oziroma tastovo hišo, vseliti se bosta emela žele po očetovi smrti. Poleg tega sta bila obsojena, da morata očetu plačati 4.500 din stroškov; stroški na njuni strani pa gotovo niso bili manjši. Takih žalostnih slučajev inemo vse polno, ker so ljudje premalo potrpežljivi in popustljivi. Reče je, da so stari ljudje precej stitni, toda to je bolj pripisati starosti, kakor morebitni hudobiti, dočim so mlajši ljudje, posebno zetje in sinova, naravnost nestrpi in z veliko enolado iščejo, kako bi svojim izročevalcem zagrenili življenje. Čut pravičnosti ljubezni ali celo umiljenjia je pri njih popolnoma otopel, ne ustrašijo se polov in sitnosti, ne ustrašijo se stroškov, samo da zadostijo svoji mrzniti.

Nekaj podatkov iz železniškega prometa

Nedavno je izšla večja statistika o državnih železnicah za razdobje do leta 1938, ki predstavlja veliko vrednost, ker zamoremo iz nje črpati podatke, kako se je razvijal železniški promet, in kakimi uspehi in stroški. Pri takem gradivu je težko vzem stvari, ker si žele vedno bolj potašnih podatkov. Tako se opada, da se polaga premalo važnosti na to, da bi se vsi podatki vodili po žel. ravnanstvih, da bi bila mogoča medsebojna primerjava itd.

Železniške omrežje, ki je bilo v rokah države uprave, je merilo v začetku 8.493,3 km, koncem leta 1938 je doseglo pa 9.545,1 km, kar pomeni porastanje 1.105 km. Poleg tega imamo še 856,6 km krajevnih železnic. Prirastek 1.100 km se razdeli tako, da odpade največji del na belgajsko ravnateljstvo okrog 46,6%, a za ljubljansko le 5,5%. Ostalo odpade na druga ravnateljstva.

Da zamoremo pravilno cečiti gornje številke, merimo primerjati velikost žel. omrežja s površino naše države ter s številom prebivalstva. Tako odpade na vsakih 100 kvadr. kilometrov površine 39 km proge. A na vsakih 10.000 prebivalcev odpade 6,2 km proge.

Tako ima	na 1000 kv. km	na 100.000 prebivalcev
Belgija	32,5 km	12,1 km
Amerika	5,1 km	32,8 km
Anglija (otoki)	13,5 km	7,2 km
Francija	7,9 km	10,6 km
Romunija	3,8 km	6,3 km
Bolgarija	2,8 km	5, km

Če primerjamo dolžost prog po posameznih banovinah, vidimo, da ima največ prog donavska banovina 2454 km, savska 2.211 km, naka 1.050, moravska 822 km, primorska 362 km, vrbska 384 km. Vse to so posledice zgodovinskega razvoja, a sedanjost kaže po drugih banovinah prav lep napredek. Razlike v dolžosti prog so med banovinami primerne, a še večje so, če primerjamo potniški in blagovni promet na 1 km proge pri posameznih ravnateljstvih.

V območju ljubljanskega ravnateljstva (1126 km prog) odpade na vsak km letno 11.820 potnikov, 4.753 ton tovora. V belgajskem pa (1784 km prog) le 4.800 potnikov ter 1.636 ton tovora. V zagrebškem (2.206 km prog) 5.944 potnikov ter 2.416 ton tovora. V srbotiskem (2.172 km prog) 5.709 potnikov ter 1.233 ton tovora. V carajevskem (1478,6 km prog) 4.472 potnikov ter 236 ton tovora.

Za tako veliko delo je treba primerno število osebja. Koncem leta 1938 je bilo zaposlenih okrog 80.000 uslužbencev in delavcev. Na 1 km proge odpade povprečno 8,5 oseb. Če primerjamo gornje delo, vidimo, da je najbolj obremenjeno osebje v ljubljanskem ravnateljstvu. V prejšnjih letih je bilo število osebja znatno manjše, tako n. pr. v letu 1937 le 74.200.

V letu 1938 so železnice prevozile 56 milijonov potnikov, v letu 1937 je 53 milijonov. Na enega potnika odpade povprečno 54 km vožnje. Od teh potnikov je uživalo raznih ugodnosti (50% znižanje itd.), več kot ena tretjina potnikov. V potniških vlakih se vozi 98%, a v brzih vlakih le 2% potnikov.

Blagovni promet kaže prej težnjo uavzdol kot navzgor, vendar hi večjih razlik. Vse to je verjetno v zvezi s konkurenco avtobusov, deloma pa tudi, ker gospodarski položaj ni baš svetloč. V letu 1938 se je prevozilo 15,4 milijonov ton blaga. Od tega odpade na gospod. proizvode 3.469 milijonov ton, na premog 3.116 milijonov ton, kmetijski pridelki 2.220 milijonov ton, rude 1.000 milijonov ton, žive živali 168.000 ton, kovine 638.000 ton. Iz tega se vidi izraz gospodarske delavnosti. Prevaža se to, kar nam nudi gozd in zemlja, l-delki so le majhni.

V zvezi s opravljenim delom železnic, morajo biti primeri tudi njeni dohodki. Žal, da ni razvidno, koliko so začutila posamezna ravnateljstva. V splošnem moremo reči, da so bili dohodki napram izdatkom višji in sicer za vsa leta nazaj za 207 milijonov din.

Samo v letu 1937-38 pa so bili dohodki višji za 207,7 milijonov din, ter so znašali 2.439,6 milijonov.

Dominikanska gimnazija s konviktom na Bolu

Naši bralci že nekoliko poznajo dominikanski zavod v Bolu na otoku Braču, saj je naš list že večkrat opozoril nanj. Ob majeni mestecu Bolu stoji dominikanski samostan s cerkvijo, kjer je bila že desetletja gimnazija, najprej za lasten duhovski naraščaj, pozneje pa tudi javna gimnazija. Število gojenčev je leto za letom raslo. Prihajali so razen iz Dalmacije tudi iz drugih krajev, ker je ta kraj kakor ustvarjen za večjo šolo: popoln mir, ki ga prav nič ne moti mestni trušč, kakor mnogokje, prekrasna lega tik ob morju, ki je za gojence in njihovo zdravje največje važnosti, zavodska oskrba, ki je za študij najboljša. V teku let so našli ta zavod starši, ki po prestali boleznih niso vedli kam s sinkom. Zdravnik je svetoval k morju, toda skrb, da ne zamudi celega šolskega leta, jim ni dala, da bi ga pustili brez učenja. Dokler niso srečni starši prvega, ki je poskusil s to šolo se telesno okrepil in s prav dobrim uspehom dovršil gimnazijski razred, ki bi ga bil moral ponavljati, radevolje svetovali drugim. Tako je prišel sloves tega zavoda tudi že v Slovenijo in je zdaj v dominikanski gimnaziji že okoli 20 dijakov-Slovenčev. V bodočeni šolskem letu bo 6 razredov klasične in 4 razredi realne gimnazije, ki se bodo postopoma razvili v popolno gimnazijo. Pedagoški pogoji zavoda so taki, da mora vsak normalno razviti dijak z uspehom končati šolsko leto. V zdravstvenem oziru je zavod prvovrstno preskrbljen. Da pa je v versko-vzgojnem oziru dijakom posvečena posebna skrb, ni treba posebej poudarjati, saj so vzgojitelji duhovniki-dominikanci. Med profesorji je vsako leto nekaj Slovencev, da morejo dijaki vsak dan govoriti tudi v materinščini. V novem šolskem letu bo na gimnaziji vpeljan slovenski jezik kot obvezen za vse dijakke-Slovence, da jim ne bo treba skrbeti, kadar bi prestopili v kako slovensko gimnazijo. Starši, ki se iz katerega koli vzroka ne morejo zadoštno brigati za vzgojo svojega sina-gimnazijca, ali je dečko fizično zaostal in potrebuje sonca in blagega morskega zraka, poverite njegovo vzgojo dominikanskemu samostanu v Bolu pri Splitu. — Morebitne informacije lahko dobite pri učiteljici Anici Lebar, Ljubljana, Jegličeva 13, ali na naravnost v Dominikanskem zavodu v Bolu pri Splitu. Prospekti so na razpolago.

NAZNANILO

n Dijaki dom v Ptuju sorejmo tudi letos dijak drž. realne gimnazije in meščanske šole pod ugodnimi pogoji. Starši, ki nameravajo poslati svoje sinove v zavod, naj jih čim prej prijavijo. Zahtevajte brezplačno prospekt pri vodstvu dijaškega doma v Ptuju.

nov, a izdatki 2.231,9 milijonov. Od tega odpade na potniški promet 607,3 milijone, na blagovni 1.734,5, na razno 97,8 milijonov din dohodkov.

V splošnem so bili dohodki še višji, toda uporabili so se za gradnjo novih prog, na čemer smo bili časi le malo deležni.

Alto omenimo še vozni park, smo imeli koncem leta 1938: 2.309 strojev, 5.130 potniških voz ter 53.702 tovornih voz. To ni veliko in kaže, da se je stanje mižalo. Za to narašča število avtobusov in tovornih avtomobilov.

V splošnem moremo reči, da so naše železnice dobičkonosne in pomagajo tako lajšati državna bremena. Toda to velja samo za mirne čase. 98

»KUBO« brzoparilniki

s bakrenim ali jeklenim v ognju pocinkanim kotlom. * KOTLI za 2GANJEKUHO vseh sistemov in vseh velikosti. * PRALNI kotli. Azbest FILTRI za VINO. * Kotli za mlekarne in sirarne. Vsa dela in popravila spadajoča v kotlarsko, kleparsko in ključavničarsko stroko izvršujemo hitro in najceneje. — Priporoča se

»KOTLARKA«

Božić Ivan Kuk Ivan
kotlarstvo in kleparstvo ključavničarstvo
Ljubljana, Tyrševa cesta 35 * Telefon 37-92
(Dunajske ceste, bivše Strojne tovarne in livarne)

Pretep. — Šiman je prisilil Naceja v pretepu krepko zasušico. Nace ga grdo pogleda in vpraša: »Ali si mi jo priložil zares ali v šalici?« — Šimen: »Zares!« — Nace: »Bodi vesel, kajti take šale bi si ne dovolil!«

Gnojilne črpalke
brzoparilniki
štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabo,
10-letna garancija, najnižje cena, izdeluje
Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

Zaradi kakega sta bila Srebotnik in njegova žena neprenehoma v prepiru. »Ta svojat je pri hiši samo za škodo,« je menil, česar mu ona seveda ni potrdila. Nekoč je opazil lisico, ko je morila njeno ljubljeno, ter jih nosila na kup za grmovje. »Ze prav, živalica!« jo je pohvalil. »Njuri pridi pa s košem ponje.«

V Ljubljani obiščite
Javno kuhinjoDELAJSKE ZBORNICE
MIKLOŠIČEVA CESTA 51. 22

ki Vam nudi za
mal denar
dobro in tečno
domačo hrano.

IZBIRA PC JEDILNEM LISTU

Kasite od 4.— do 11.— din. — Večerja od
4.— do 7.— din. Abonenti dnevno 2.— ceneje.
Kuhinja je odprta od 1/2 12 do 1/2 8 popoldne
in od 6. do 8. ure zvečer.

Kajznik je šel k vojakom in ker je bil sila
častihlepen, si je tam prizadeval, da bi dosegel
kako šaržo. Ze po treh mesecih je postal kaplar,
nakar je pisal svoji ženi: To je prva stopnja
v povišanju, toda za sedaj se še ni treba preseliti
v večje stanovanje in s sosedi govori kot na-
vadno.

Dobro domačo pljačo brez dodat-
ka pravega sadjevera naredite z **Jablinom**
iz drogerije Ivan Kanc, Ljubljana, Nebotičnik.
Zavoj Din 20.—, poštnina posebej.

On: »Kadar te vidim v tem klobuku, mi
gre na smeh.«

Ona: »Dobro da vem, ko pride račun, si
ga denem na glavo, bom videla, če se boš ta-
krat tudi smejal.«

»Domoljub« stane 39 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate
in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj:
dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Kosiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov, oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pritožbina za male oglase se plačuje v naprej.

Figo

smo nopol dobili.
FRAN POGAČNIK
LJUBLJANA, Tyrševa
(Dunajska) c. štev. 33
v Javnih skladiščih.

Novo hišo

v vrtem prodam 16 mi-
nut od postaje. Maj-
nardi Franc, Zalog 5,
p. Skofljica.

Katera dekle

zdrava, preprosta, po-
štena in delovna, ne
premlada, ki zaradi fe-
nitve brata nima več
lastnega doma, bi ho-
tela služiti na velikem
posestvu na deželi kot
gospodinja? Razumeti
bi se morala na vseh
kmetijskih delih. Ponu-
bde upravi »Domoljuba«
pod »Preskrbljena« št.
11191.

Mlatilnico

na električni pogon —
kupim takoj. Ponudbe
na upr. »Domoljuba«
pod »Mlatilnica« 11218.

Gepelj

malo rabljen, prodam.
Umek Jože, Stara Vrh-
nika, p. Vrhnika.

Bik — pincavet

19 mesecev star, na-
prodaj. Hubač, Zapo-
če 2, p. Smlednik.

Lepa krava

(simendolka) prav de-
bra mlekarica, s tele-
tom naprodaj. Vrtač-
nik, Viš 175.

Posestvo

za 6 glav živine rediti,
tudi samo zemljišče
brez poslopij, kupim
ali vzamem v najem
najraje v bližini sela.
Poslilite obširne po-
nudbe s ceno upravi
»Domoljuba« pod »P -
Posestvo« 11561.

Čevljar, pomočnika

za mešano delo in va-
jenca sprejemem s oskr-
bo. Travnik, Trebnje,
Dolenjsko.

2 ročni slomoznežni,

gepel in mlatilnice —
prodaj Peter Dolena,
šmarca 36, p. Kamnik.

Hlapec

vajenega tudi konj —
sprejemam takoj. Za-
je, Ilovski Stradon št. 18,
Ljubljana.

Fanta

od 18 let naprej spre-
jemam za kmečka dela.
Škerlep, Mala vas 5,
Ježica.

Mesar, pomočnika

vestnega in poštenega
sprejme Dimnik Jakob,
D. M. Polje 7.

Hlapec

pridnega in poštenega
sprejme takoj Pečar,
Nadgrica 3, p. Ježica.
Plača po dogovoru.

Hlapec in dekle

za kmečka dela spre-
jemam takoj Zavašnik,
Tomačevo 22 pri Ljub-
ljani.

Prodaj

6 let staro kobilico in
kravo s teletom. Pod-
boršt 6, p. Ježica.

Dve kosilnici

znamke Dering v de-
brem stanju — prodaj
Plesko, Kozarje 17, p.
Dobrova, ali samenja
za vola ali kravo.

Moške obleke

perilo in vna oblačila
po prisanu o neklih
cenah si nabavite pri
Preskerju — Sv. Petra
ceste 16 — Ljubljana.

Usnje

domačega izdelka nudim
najugodnejše obrt-
nikom in kmetovalcem
B A V R I O, usnjarna,
št. Viš pri Stični.

Kmečki mlin

oddam v najem. — Fi-
smene ali ustmene po-
nudbe poslati na Zo-
pan Franc, Mošnje 36,
p. Radovljica.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. —

Vsak kmetovalec si lahko
hitro in z malimi stroški
zredil svoje prašiče. Zado-
stuje se 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din,
po pošti 17 din, 5 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po
pošti 35 din. — Mnogo zahvalnih pisem.

Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo silbo.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul.

Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu
ali zadrugi.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni
nabožni mesečnik v naši državi.
Ima vedno lepe slike v bakro-
tisku. Pišite, da ga Vam pošljejo
na ogled. Naslov: »Bogoljub«
Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.